ATEITIS

1954 M.

KOVAS, NR. 3

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

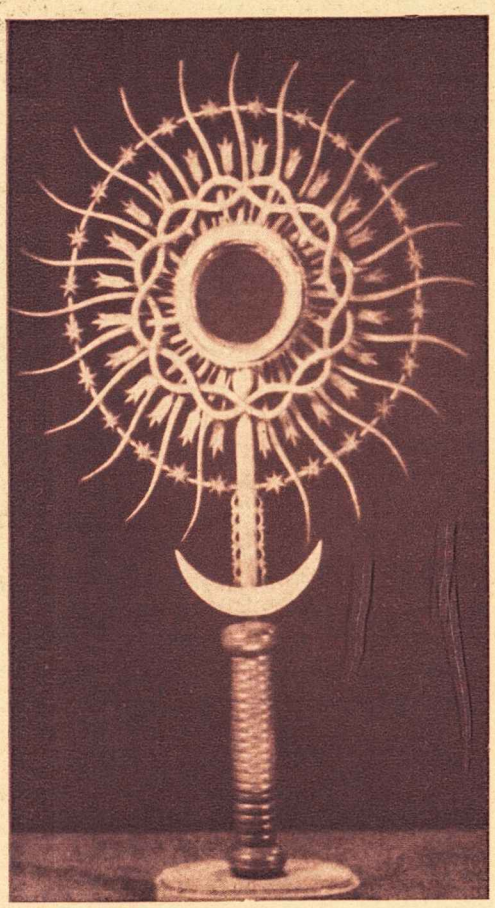

Lietuviška monstrancija, padaryta iš medžio ir naudota Spackenbergo lietuvių stovykloje.

ATEITININKŲ KONGRESO METAI

TURINYS

Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdybos aplinkraštis kongreso reikalu 49
Alfa Sušinskas — Apie ropojantį vyrą 52
A. Rygūnas — Fotografija (eil.) 53
A. L. Kazlas — Pietų vėjai pučia (eil.) 53
A. Šatas — Abejonių naktis (eil.) 53
Alphonse Daudet — Pono Segeno ožka 54
Alė Rūta — Draugystė 56
S. Barzdukas — Ji yra pakankamai didinga 57
Naujosios MAS Centro Valdybos atsišaukimas 58
Iš MAS Centro Valdybos sekretoriato stalčių 58
Dešimt tautinio ugdymosi dėsnių lietuviškajam jaunimui 59
J. Sav. — Lietuvos jaunimas laikosi 60
Pakelės Smilga — Pavasaris (eil.) 60
J. Petrėnas — Gavėnia Lietuvoje 61
Bol. Lukoševičius — Nemokime lengva ranka į gyvenimą 61
A. Rygūnas — Nostalgija (eil.), Sudiev (eil.) 62
V. G. — Lietuvos klimatas 62
A. Kubilius — Stovyklaujame po pietų kryžiumi 63

SPORTAS

K. Keblinskas — Prezidento sportas 64

KREIVOS ŠYPSENOS 65

DARBAI IR ŽMONĖS

J. Baužys — Vasario 16 visam pasaulyje 66
Iš Pax Romana gyvenimo 67

ATSKLEISTA KNYGA

J. Gulbinas — Smagu lietuviškajame sodžiuje (Juozo Paukštelio "Kaimynai") 68
A. Bendorius — Taip jie mokėjo kovoti ir mirti (J. Petruičio "Laisvę ginant") 68
A. B. — Juozas Švaistas ir "Eldorado" 69
A. M. — V. Čižiūnas "Tautinis auklėjimas šeimoje" 69

PLAČIAME PASAULYJE 70

Viršelio 1 psl. — Dail A. Valeškos "Nuėmimas nuo kryžiaus"

Viršelio vinjetė — dail. T. Valius

1954 METAI KOVAS — MARCH Nr. 3

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS: J. Baužinskas, V. Grajauskaitė, G. Botyrius, V. Karečkaitė, K. Kudžma.

Redakcijos ir administracijos adresas:
"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

PRENUMERATA metams: $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00

Atskiro nr. kaina 50c.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association **"Ateitis"**, **680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.**

Subscription $5.00 per year.

Single copy 50 cents.

Entered as second - class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

PIRMASIS ATEITININKŲ KONGRESAS AMERIKOJE

Mieli Ateitininkai ir Ateitininkės,

Esame šiemet pasiryžę susirinkti į pirmąjį Ateitininkų kongresą Amerikoje. Mintis kongresą šaukti buvo iškelta dar 1952 metų rudenį Chicagos ateitininkų sendraugių. Naujai sudarytoji Ateitininkų Federacijos Vyriausioji Valdyba tam pritarė, nes didesniam ateitininkų suvažiavimui laikas yra tikrai pribrendęs.

Paskutinis visų trijų sąjungų suvažiavimas buvo Vokietijoje 1947 m. Tai buvo kartu ir atsisveikinimo konferencija, besiruošiant palikti Vokietiją ir daug kam nesitikint vėl kur nors susitikti. Buvo reišminga, kad ta nepaprasta konferencija plaukė Reino upe. Visi mes, išstumti iš gimtųjų namų ateistinio siausmo, it patvinusios upės, buvome plukdomi dar toliau į nežinomus kraštus.

Nevisi galėjome patekti į vieną kraštą. Vis dėlto dauguma ateitininkų susitelkė svetingoje Amerikoje. Kol čia apsitvarkėme ir kiek apsipratome, praėjo keleri metai. Jie sunkia našta gulė ant pečių pirmajai užjūryje Ateitininkų Federacijos Vyriausiajai Valdybai.

Nė dabar mūsų buities sąlygos nėra tokios, kaip buvo Nepriklausomoje Lietuvoje, kada ateitininkai kasmet rinkdavosi į konferencijas ir kas penki metai — į kongresus. Paskutinis mūsų kongresas Lietuvoje buvo Telšiuose 1935 m. Turėjęs įvykti Vilniuje 1940 metais nesusirinko. Tada jau prasidėjo sunkios okupacijos dienos, paženklintos kančia gimtajam mūsų kraštui ir tremtimi mums patiems; jos nė dabar nėra pasibaigusios.

Tremties gyvenimas, kad ir pastoviau kur nusėdus, iš įprasto normalaus kelio išlenkia ne tiktai atskirą žmogų, bet ir organizaciją. Turėjome iš naujo organizuotis, kad prisiderintume prie naujų gyvenimo sąlygų, išlaikydami senas Ateitininkų Federacijos tradicijas. Jos mus ir skatina, jau kiek apsitvarkius, susirinkti į pirmąjį kongresą Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Kongresas yra šaukiamas rugsėjo 4 ir 5 dienomis Chicagoje. Jo uždavinys bus pasvarstyti klausimus, kuriuos Ateitininkų Federacijai kelia dabarties gyvenimo tekmė ir ypačiai šie metai.

*

Kongresas visų pirma sutampa su **Šventaisiais Marijos metais.** Jis įvyks oktavoje prieš Marijos Gimimo šventę, kuri į Šiluvą sutraukdavo iš visos Lietuvos minias maldininkų. Neatsitiktinai ta diena Nepriklausomoje Lietuvoje buvo parinkta tautinei šventei, prisimenant Vytauto Didžiojo pastangas vainikuotis Lietuvos karalium. Vainikui užsidėti jis buvo pasirinkęs Marijos šventę, o Jos garbei daug kur statydinęs pačias pirmąsias bažnyčias. Dievo Motina jau tada lietuvių tautoje buvo didžios meilės ir pagarbos apsupta. Per ilgus amžius lietuviai pastatė Marijos garbei daug šventovių ir šlovino Ją mūsų liaudies sukurtomis giesmėmis.

Stebuklingas Marijos paveikslas Aušros Vartuose Vilniuje

Dabartiniu laiku pavergtoji lietuvių tauta negali visai laisvai melstis ir didesniais būriais rinktis į Marijos šventoves. Dievo Motinos garbinimas kovojančio ateisto yra Lietuvoje varžomas ir pašiepiamas. Dėl to visi lietuviai katalikai kurie turėjo laimės nepalikti po žiauria bolševikų okupacija, turi pareigą pavergtųjų ir savo vardu atiduoti pagarbą Marijai ir melstis jos pagalbos prispaustiem. Kongrese pamaldų metu jungsimės dvasia su tais, kurių lūpos Marijos giesmei yra užčiauptos.

Šventieji Marijos metai yra surišti su paskelbimu Nekalto Prasidėjimo dogmos, jos šimtamete sukaktimi. Ši sukaktis iš naujo atkreipia visų dėmesį į Marijos Nekalto Prasidėjimo tiesą. Ji taip pat kiekvienam primena pareigą išlaikyti savo širdies skaistumą; tai būtina sąlyga dvasios didybei ir jos kuriamajai galiai išsiskleisti. Dėl to ateitininkų organizacija, kurios vienas iš pagrindinių siekimų yra paruošti jaunimą tauriam ir garbingam gyvenimui, kreipia savo narių ypatingą dėmesį į kovą su piktu. Kai dažnas ateitininkas dabar gyvena tokioje aplinkoje, kuri įsunkia labai atlaidžias žmogaus nesantūrumui pažiūras, reikia didelių pastangų išlikti Dievo įstatymų saike. Kongrese bus išryškinta, jog tik tas lengviau išsilaiko doras ir skaistus, kuris išlaiko gyvą ryšį su Nekaltai Pradėtąja ir jos Sūnumi—Kristumi.

*

Išlaikyti gyvą ir tvirtą ryšį su Kristumi yra uoliai skatinęs popiežius Pijus X. Pirmoje savo enciklikoje, paskelbtoje mūsų amžiaus pradžioje, jisai stipriai pabrėžė šv. Povilo raginimą "visą atnaujinti Kristuje". Tos enciklikos 50 metų sukaktį pernai plačiai minėjome atskiruose ateitininkų vienetuose. Šiemet jos minėjimą įjungiame į kongresą ryšium su **Pijaus X skelbimu šventuoju.** Jo kanonizacijos iškilmės Romoje įvyksta šių metų gegužės 29 d. Kongrese jau galėsime pasidžiaugti, pasiekus popiežiui Pijui X altoriaus garbės, ir prisiminti jo išeitąjį žemėje kelią. Jis susiliečia su ateitininkų organizacijos pradžia.

LIETUVOS NACIONALINĖ M[illegible]IDO BIBLIOTEKA

Pijus X, gegužės mėn. skelbiamas šventuoju

Šventąjį Pijų galime drąsiai laikyti dvasiniu ateitininkų organizacijos kūrėju. Apaštališkąjį Sostą jis užėmė tais pačiais metais, kai rusų socialdemokratų marksistinė pasaulėžiūra išdaigino bolševizmą. Nuo to laiko Europa dar aiškiau pasuko dviem skirtingais keliais: vienu ją vedė bolševikų sugriežtintas marksizmas, kitu ją kreipė popiežiaus Pijaus X stiprinama krikščionybė. Tasai dvejopas grupavimasis buvo taip pat ryškus ir anuo metu lietuvių šviesuomenėje. Ateitininkai aiškiai nuėjo krikščioniškuoju keliu. Jie galima laikyti lietuvių tautos balsu, atsiliepusiu į šventojo Pijaus raginimą tvirčiau jungtis apie Kristų.

Kai dabar Pijus X skelbiamas šventuoju, ateitininkam jau pasidaro jo taurus asmuo idealu. Mūsų pareiga yra gerai pažinti tą šventąjį popiežių. Kongrese bus iškeltos jo karžygiškos dorybės, apaštališkojo veikimo pobūdis ir jo didelis susirūpinimas pasauliečių apaštalavimu, kurį jis yra pavadinęs artimu kunigystei darbu. Bet kartu ir reikalavo, kad tie pasauliečiai būtų labai dori, gerai tikėjimo tiesas įsisąmoninę ir pavyzdingi apaštalai. "Visi tie, kurie yra pašaukti į katalikiškąją akciją, — rašė Pijus X Italijos vyskupam, — turi gyventi be dėmės taip, kad visiems būtų geru pavyzdžiu." Reikia degti sava ideja, kad galėtum ir kitus įkaitinti.

Kiekviena ideja, be to, prašosi skleidžiama; kitaip ji žmonėse miršta. Ateitininkai yra tam, kad pasiruoštų ir paskui žodžiu bei pavyzdžiu skleistų krikščioniškasias idejas visuomenėje. Visuomeniškumo principas to iš jų reikalauja. Kongrese svarstysime, kiek šventojo Pijaus pavyzdys ir jo skatintos priemonės gali mums padėti visuomeniškame katalikiškos akcijos darbe, kuris, pirmiausia prasideda nuo savo aplinkos ir savo tautos.

Lietuvių tauta šiemet mini **spaudos laisvės atgavimo sukaktį.** Tai mus perkelia į caro laikus, kai lietuviam buvo draudžiamas raštas lotyniškais rašmenimis. Visi žinome, kad tuo būdu buvo siekiama lietuvių tautą palenkti į rusiškąjį raidyną, o kartu ir į svetimą dvasią. Šiandien džiaugiamės, kad lietuvių tautos dvasia buvo tiek stipri, jog ji atlaikė 40 metų sunkųjį spaudos draudimą. Laimėta kova buvo kartu ir laimėtas pirmas žingsnis į laisvesnį lietuvių tautos gyvenimą. Jis netrukus prasiskleidė suklestėjusia Nepriklausomos Lietuvos valstybe. Lietuviai jos tikriausiai nebūtų sulaukę, jeigu į jų sąmonę būtų įkaltas rusiškasis raštas ir įsisunkusi svetimos tautos dvasia.

Šiandien lietuvių tauta yra vėl to paties rusiškojo imperializmo grėsmėje. Lietuvai yra atimta nepriklausomybė, o kartu su ja ir spaudos laisvė. Teberašoma, tiesa, lotyniškais rašmenimis, bet tuo lietuviškuoju raštu, tačiau svetimos dvasios, slopinama tautinė lietuvių sąmonė ir įsunkiama žalinga materialistinė pasaulėžiūra; ji griauja mūsų tautos moralines atramas. Nėra taip pat žodžio nei kūrybos laisvės. Pavergtąją lietuvių tautą tai stato dar į sunkesnę padėtį, negu buvo caro laikais spaudos draudimo metu.

Šiuo metu ir mes patys, atskelti nuo tautos kamieno ir nublokšti į svetimus kraštus, esame pavojuje per daug įsiimti svetimos dvasios. Svetur visada padidėja grėsmė nutolti nuo savo tautos. Kai mūsų tautos likimas dabar yra toks žiaurus, kiekvieno lietuvio yra šventa pareiga spirtis nutautimui visomis jėgomis. Tai nereikalauja tokios aukos, kokią yra sudėję knygnešiai spaudos draudimo metu arba ką dabar iškenčia lietuviai bolševikų okupacijoje; vis dėlto tam tikra auka reikalinga savo lietuviškumui svetur išlaikyti. Pavyzdžiui gerai žinome, kad mūsų spauda tremtyje, kuri palaiko dar gyvą tautos dvasios pulsą, tegali išsilaikyti mūsų pačių pastangomis ir auka. Sava spauda ir apskritai lietuvišką ja kūryba turime ne tiktai stiprinti lietuvybė svetur, bet atsverti ir tai, kas šiuo metu prarandama pačioje Lietuvoje.

Ateitininkai šią tautinę pareigą turi labai gerai įsisąmoninti. Jų principai reikalauja visomis sąlygomis išlikti sąmoningais lietuviais, išsaugoti gyvą ir gryną lietuviškąjį žodį, remti visas pastangas lietuvybei išlaikyti ir visomis priemonėmis siekti Lietuvos laisvės. Ateitininkų organizacija tik tol galės save pateisinti, kol išlaikys ta tvirtą lietuviškąjį charakterį ir gyvą ryšį su savo tauta. Kongrese svarstysime priemones lietuviškumui dar labiau stiprinti, ypač mūsų organizacijos priaugančioje jaunoje kartoje.

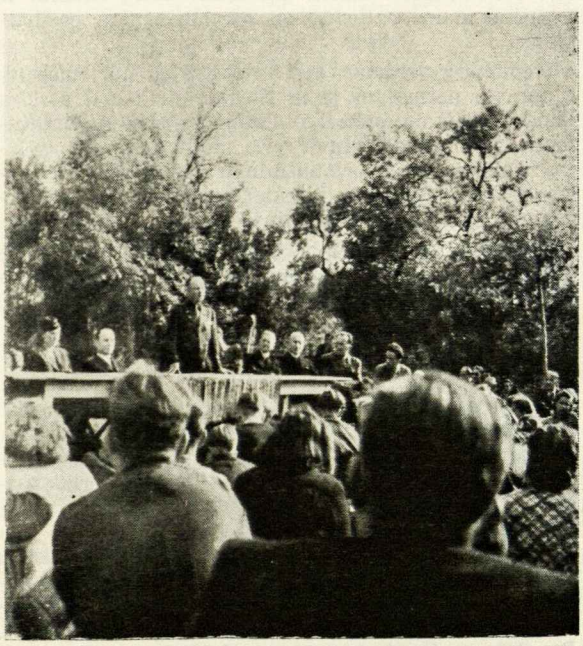

Iškilmingas posėdis ateitininkų konferencijoj prie Reino, Vokietijoje, 1947 m.

Organizacija yra sutelktinė jėga. Ji stiprėja ar menkėja ne vien tuo, kad į ją įsirašo daugiau ar mažiau narių, bet ir kiek jie yra sąmoningi ir veiklūs. Ateitininkų Federacija gali pasidžiaugti nemažu savo narių skaičiumi, kuris nuolat vis auga, tačiau jai tenka pageidauti didesnio vyresnės kartos ateitininkų judrumo ir gilesnio jaunesniųjų sąmoningumo. Gyvesnės veiklos, glaudesnio tarpusavio ryšio ir didesnio nuoširdumo bendram darbe mums reikia ir privalu siekti savo uždaviniams įgyvendinti.

Kai organizacija turi aukštus siekimus, ji reikalauja iš savo narių aukštos dvasinės įtampos jiems įgyvendinti. Tą įtampą visada padidina pakitusios gyvenimo sąlygos, nes jos pareikalauja imtis naujų veikimo priemonių ir būdų. Savo ruožtu tai organizaciją išbando, kiek ji yra pajėgi ir gaji. Ateitininkai šį tremties bandymą ligi šiol yra gerai atlaikę, tačiau ne tiek dėka savo pastangų daryti visa, kas tik galima, kiek dėl savo organizacijos tvirtų pagrindų, kuriuos, tobulai yra suformulavęs mūsų ideologas St. Šalkauskis. Bet jis yra taip pat pastebėjęs, jog ateitininkai yra linkę daugiau projektuoti negu realizuoti. Ši mūsų ideologo pastaba, padaryta dar 1930 metais, ateitininkams ir dabar tebėra aktuali.

Linkimą projektuoti dabar didina noras geriau prisitaikyti naujom gyvenimo sąlygom. Tačiau nesunku pastebėti, jog tos pakitusios organizacinio darbo sąlygos, ypač Amerikoje, reikalauja kaip tik daugiau veiklos dinamiškame šio krašto sukūry; panašiai yra ir kitur. Dėl to kongresui bus pateikti priimti tik patys reikalingiausi ir neišvengiami Ateitininkų Federacijos ir atskirų sąjungų įstatų pakeitimai, kad nebūtų reikalo prie tų klausimų grįžti kiekviena kartą, kai tik įvyksta kuris didesnis ateitininkų suvažiavimas. Mūsų dėmesys turi būti labiau nukreiptas į patį darbą ir jo metodus. Kiekvienas numatytas darbas turi būti gerai apsvarstytas ir paskui jau išbaigtas iki galo. Ateitininkų Federacijos jėga glūdi jos narių pasiryžime uoliai dirbti. Kongresas turėtų būti mums paskatinimu į darbą.

*

Ryždamiesi rudenį susirinkti į pirmąjį Ateitininkų kongresą Amerikoje, taip tvarkykime šios vasaros kitus organizacinius reikalus, kad į kongresą galėtų suvažiuoti kiek galima daugiau ateitininkų. Čia daug kas priklausys nuo kiekvieno ateitininko noro, jo pastangų ir pasiaukojimo. Aukos iš savo narių reikalauja kiekviena organizacija, ypač ruošdama didesnį suvažiavimą. Ji rodo, kiek nariai yra paslaugūs, sąmoningi ir drausmingi.

Mes gerai žinome, kad dideli plotai ir kitos kliūtys neleis mums visiems vienon vieton susitelkti. Tačiau nei vienas ateitininkas neturėtų likti neįsijungęs savo dvasia į suvažiavusiųjų sąskrydį Chicagoje. Dėl to Ateitininkų Federacijos Vyriausioji Valdyba skelbia rugsėjo 5, sekmadienį **viso pasaulio ateitininkų diena.**

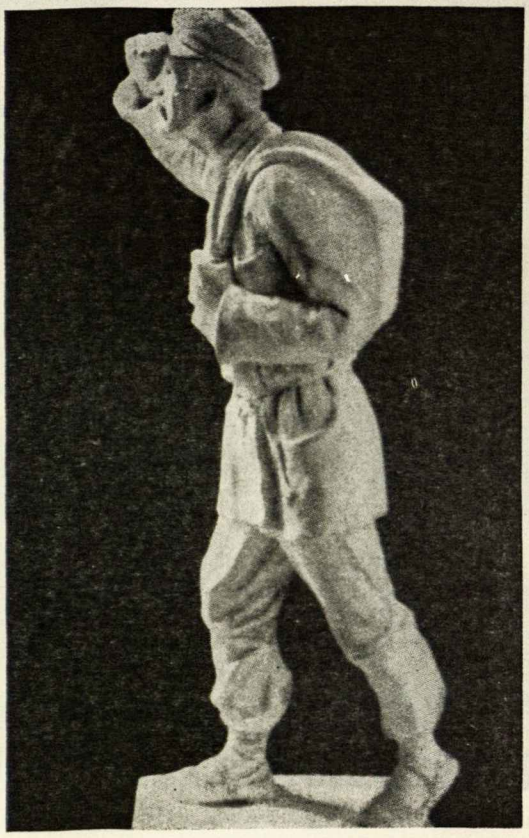

J. Zikaras — Knygnešys

Ji prašo tą dieną sušaukti ateitininkų suvažiavimus didesniuose JAV miestuose ir kituose kontinentuose. Net ir ten, kur yra bent keli ateitininkai, jie turėtų susirinkti. Susirinkimų programon prašoma įjungti visus tris minėjimus ir kongrese numatytus iškelti klausimus; jie bus smulkiau aptarti atskiru aplinkraščiu. Taip pat turėtų būti suruoštos ir bendros pamaldos.

Ragindamas visus ateitininkus rinktis į kongresą Kaune 1930 m., prof. St. Šalkauskis, tada Ateitininkų Federacijos vyriausias vadas, pastebėjo, kad ateitininkai gali "dirbti pozityviai kiekvieną darbą ir sunkiose sąlygose". Mūsų veikimo sąlygos už gimtųjų namų slenksčio nėra lengvos. Vis dėlto mes kviečiame visus į talką pirmajam Ateitininkų kongresui Jungtinėse Amerikos Valstybėse pasiruošti ir tikimės jame sulaukti gausaus ateitininkų būrio, sujungto vieno siekimo "Visa atnaujinti Kristuje". Garbė Kristui!

Simas Sužiedėlis
Ateitininkų Federacijos Vadas

Dr. Juozas Meškauskas
Vyriausios Tarybos Pirmininkas

T. Viktoras Gidžiūnas, O. F. M.
Vyriausias Dvasios Vadas

Kun. Viktoras Dabušis
Generalinis sekretorius

Vyriausios Valdybos nariai:

Juozas Baužinskas
Leonardas Dambriūnas,
Magdalena Galdikienė
Paulius Jurkus
Kęstutis Kudžma
Dr. Vladas Viliamas

New York, 1953. III. 5.

Alyvų Darželyje

APIE ROPOJANTĮ VYRĄ...

A. SUŠINSKAS

Gavėnios metas yra nuolatinis Viešpaties kančios prisiminimas ir apmąstymas; gavėnios metas yra gražioji religinė proga stabtelėti ties kančia: ties Viešpaties, ties kitų žmonių ir ties savąja kančia, didele ar maža.

Nėra žmogaus be kančios ir be vargo; nėra tremtinio lietuvio, kurio širdies negraužtų kuris nors rūpestis, susikrimtimas, kurio pečių neslėgtų kuris nors vargas, skausmas, sielvartas.

Atpirkiminė Viešpaties kančia yra didžioji visų kenčiančiųjų stiprybė ir paguoda. Deja, nedaug tėra krikščionių, kurie nori tinkamai pasinaudoti tąja Viešpaties kančios teikiamąja stiprybe... Viešpaties kančia dažniausiai lieka mūsų maldaknygėse ir sustingsta mūsų lūpose, mūsų širdies nepasiekdama ir jos neperkeisdama... Dėl to mes ir esame nekartą tokie menki krikščionys...

Kenčiant mums atrodo, jog tik mes vieni tekenčiame, jog tik mūsų vargas tėra pats didžiausias, jog tik mūsų skausmas — tikras skausmas, už kitų skausmą kartesnis ir gilesnis. Šitaip mes galvojame dėl to, kad esame savimylos, tematą tik save ir ties savimi, nesugebą pažvelgti aukščiau, toliau ir plačiau. O yra daug žmonių, tūkstančiai, milionai žmonių, tūkstančiai ir mūsų pačių tautiečių, kurie kenčia dėlugiau, skaudžiau ir karčiau, negu mes kad kenčiame. Jei mes palygintume savo kentėjimus su jųjų kentėjimais, mes jaustumėmės laimingi, liktume patenkinti savąja dalia, besidžiaugią tuo, ką beturį...

Jis, Anthony J. Seabert, 27 metų vyras, o ji, jo motina Catherine P. Seabert, 59 metų. Jie abu gyvena 103 Dewey St. apie 15 minučių kelio nuo manęs. Pas juos atsilankau kartą į mėnesį. Jis, tas Antanas, stambaus sudėjimo, bet jau 6 metai paraližuotas. Tačiau jis jaučiasi labai laimingas, nes jis gali šiek tiek pajudėti sunkiai roplodamas... Ji, jo motina, irgi paraližuota jau beveik 10 metų. Antano tėvas miręs prieš 7 metus.. Jokių artimųjų jie neturi. Jų visas turtas — apšepęs pusantro aukšto namelis. Praėjusį pirmą penktadienį Antanas mane tikrai labai sukrėtė... Aš atvykau pas juos su Švenčiausiuoju kiek anksčiau, ir Antano dar nebuvo apačioje: jis tebuvo vos pradėjęs roploti iš savo kambarėlio žemyn laiptais į apačią. Laukiau. Ir kai jis iš lėto ir labai sunkiai praroplojo pro Švenčiausiąjį, pagarbiai padėtą ant stalo, mane supurtė šiurpuliai. Aš niekuomet dar nebuvau matęs šitokio vaizdo... Grįždamas namo skendėjau susimąstymuose apie kančią ir vargą...

O jis, John Berger, yra 65 metų ir gyvena 46 Snyder St. Jis jau per 20 metų yra nelaimės prirakintas prie lovos ... Jo istorija paprasta ir trumpa: tai buvo prieš kokius 20 metų, kai jis su savo draugu važiavo automobiliu. Kelias buvo kalnuotas. Pakeliui jie sustojo prie vienos krautuvės, ir jo draugas, vairuotojas, užtraukęs stabdį, nuėjo pasipirkti. Jis liko automobilyje. Staiga po kokios minutės automobilis pradėjo riedėti žemyn pakalnėn ir visu savo svoriu tėškė į medį... Sako, stabdžiai atsileidę. Jis gi, John Berger, be sąmonės su perlaužtu nugarkauliu buvo nugabentas į ligoninę... Gydytojai išgelbėjo jį nuo mirties, bet jis liko paraližuotas visam gyvenimui. Jis labai trokšta matyti pro langą saulę... Jis mėgsta daug skaityti, mėgsta ir pajuokauti; jis nori, kad kambaryje būtų gėlių... Jį kas mėnuo aplankau.

Ši gi, Mary Celco, gyvena 701 Winter St. Ji akla. Ji apako būdama 21 metų, o dabar ji jau turi per 63 metelius. Taigi 42 metai gyvenimo tamsoje... Ji gyvena vienui viena atskiroje lūšnelėje ir dideliame neturte. Artimų giminių ji neturi. Gyvena iš gaunamos pašalpos. Mane didžiai stebina, pirmo penktadienio proga pas ją nuėjus, nepaprasta švara ir tvarka jos vargo lūšnelėje: ir darbščiausiuose sveikųjų namuose sunku rasti tokį blizgantį švarumą, kaip jos, šios aklosios, namelyje. Ji teturi vieną nepasiekiamą troškimą: ji labai norėtų skaityti, jei regėjimą turėtų...

O ar maža mūsų tautiečių, kurių vargas, skurdas, ar kuri nelaimė nepalyginti daug didesnė už mūsų turimąją nedalią? Visas menas čia yra tas, kaip kas sugeba savo vargelį vargti, su kokia dvasia sugeba jį sutikti ir pakelti. Neaimanuokime ir negalvokime, jog mūsų likimas yra jau pats karščiausias; yra bekenčiančių, bevargstančių, kurie už mus daugiau kenčia ir vargsta, tik jie turi daugiau didvyriškos dvasios ir savo juodos dalios nerodo kiekvienam pasitaikančiam praeiviui...

Dieviškoji mūsų Atpirkėjo kančia ir daugelio kitų kančios turėtų mus įkvėpti betkuriuos savo kentėjimus pakelti kiek galima šviesesniu veidu ir stipresniu balsu...

Mano akyse vis tebestovi anas vaiku beroplojąs jaunasis vyras, jo subyrėję siekiai ir spindinti jo dvasia...

A. Rygūnas

FOTOGRAFIJA

ANT mano stalo du daiktai —
Laikrodis ir Tu.
Aš žiūriu, parimęs, ir galvoju —
Kodėl tik du?
Juk puikiai būtų vietos trim.

(Tu užmerktom akim.)

Tiksi laikrodis, o Tu?
Ne. Tu negyva.
Aš prašau, meldžiu —
Pabusk, mano gražuole, mano meile,
Ir eiva
Ten, kur nesisuka rodyklės.

Bet Tu neatsakai.
Girdėt tiktai,
Kaip man krūtinėje sudunksi
Laikrodis.
Taip, tai tik laikrodis išmušė tris.
Ne širdis.

Ant mano stalo du daiktai.
Tai judu — laikrodis ir Tu.
Ramūs, miegantys daiktai.
Užmik,— kartoja man tiksėjimas.
Užmik kartu.

Jau nebėra manęs.
Tik Tu, tik Tu.

Antanas L. Kazlas

PIETŲ VĖJAI PUČIA...

JAU pietų vėjai pučia,
purienų žiedai dega lyg žvakės
velniaraisčio juodo balų rūkuos.
Ir kai melsvokam vidurdienį
pirmasis saulės žvilgsnis palūžta
žaidžiančio ežero tolumose,
prisikėlimo vėjai į gelsvus plaukus
dvelkia ramumu rytmečio dainos.

KAI po lietaus lašeliai
per trapias beržų kasas slysdami,
smaragdais ir zefyrais pražydę,
supas šilto vėjo pluoštų glėbiuos,
pražydusios linaplaukės širdy
palkšvasis liūdesys palūžta ir,
atsitrenkęs į saulėtus laukus, miršta
triumfu tvaskančiuos dangaus skliautuos...

PAUPY po žilvičiais
piemenėlių rageliai pravirksta,
pradauždami vakaro atneštas,
melsvas, tyluma ataustas, spalvas...
Pasarčių sodybose, pašlaitės
nuo žilų žiedų obelys linksta,
atgimimo varpininkui-pavasariui
upokšniuos daužant tūkstančius varpų...

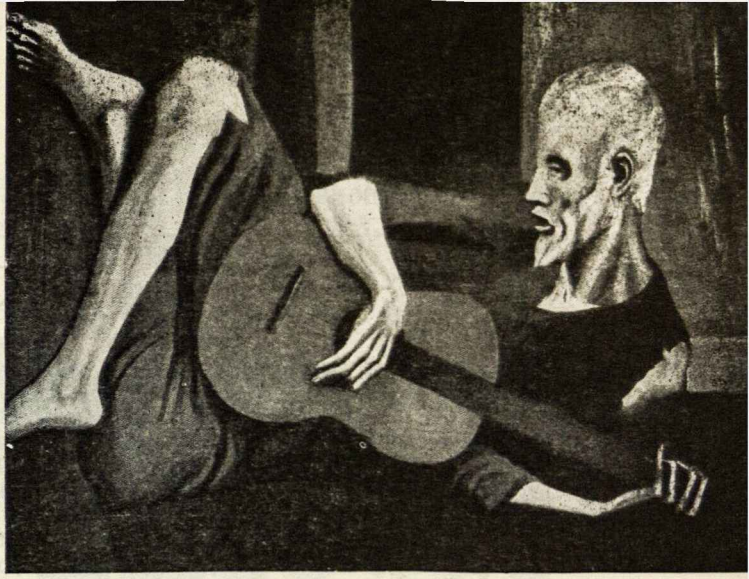

Dainius pagal amerikonišką stilių

Aleksandras Šatas

ABEJONIŲ NAKTIS

TĄ NAKTĮ aš audrų ilgėjaus:
Kad skaldytų perkūnai žemę,
Kad išsigandusi vulkanais ji drebėtų,
Kad marios ašarų salas apsemtų.

Sudaužiau į tūkstančius dalių kristalo veidrodį;
Į tūkstančius išbaltintų veidų...
Ir langus uždangsčiau nuo numirėliškos mėne-
Ir nuo lojančių reklamų... [sienos...
Ir nuo saulės apgaulingų spindulių...

Ir vėl akis užmerkęs aš ilgėjaus...
Dvasios veidrodžio,
Kad išvysčiau, kaip renkasi draugėn
Padangių debesys, žaibų pritvinkę,
Nežemiškais vaitojimais ugnikalniai
Ir okeanai, šokinėjančiais kalnais pavirtę.

Gal būt tada nustebęs aš žiūrėčiau,
Užmiršęs žemę, saulę ir žvaigždes;
Ir širdį, sopančia žaizda pavirtusią.
Gal būt tada, pro išbalusį kaulėtą veidą pastebė-
Miražuos spindinčias sielos gelmes. [čiau,

Ak, Viešpatie, kad taip toli
Šviesiosios Tėviškės mažutis žiburėlis...
O kad po kojomis, kaip žvėrys alkani, putoja ban-
o kad salose taip gražiai sirenos gieda... [gos,

Pririšk mane, prašau, o Viešpatie,
Kaip Odisėją prie laivo stiebų, ugninėm virvėm,
Kad nelikčiau sirenų salose aš vienas,
Kad Amžinosios Tėviškės žvaigždė kasnakt didė-
Kad išvysčiau kaip renkasi draugėn [tų,
Padangių debesys, žaibų pritvinkę,
Nežemiškais vaitojimais ugnikalniai
Ir okeanai, šokinėjančiais kalnais pavirtę.

ALPHONSE DAUDET

PONO SEGENO OŽKA

Tu vis toks pat nelaimingas, mano Gringuarai. Štai, tau siūlo žurnalisto vietą prie vieno garsaus Paryžiaus laikraščio, o tu lyg niekur nieko išdrįsti ją atmesti. Tik pagalvok, nelaimingas vaike, ana, va, tavo skylėta kepurė, tavo atbrizgusios kelnės ir iš bado išblyškęs veidas. Štai, kur tave nuvedė dailiųjų rimų aistra. Štai, kiek tau atsiėjo dešimt lojalių tarnybos metų pono Apollono puslapiuose. Ir tu nejauti galop jokio gėdos jausmo? Tapk žurnalistu, nenaudėli. Pagalvok, tu uždirbsi apvalią sumelę rausvų ekių, tu valgysi pietus pas garsųjį Brebant ir tu galėsi drąsiai pasirodyti kasdien tarpe pirmųjų su nauja plunksna savo beretėje.

Ne, tu nenori. Tu linkęs linkti laisvas ir ištikimas pats sau iki galui. Tai ką, paklausyk tada tos trumputės istorijėlės apie pono Segeno ožką. Tu pamatysi tada, kiek kaštuoja laisvė.

Ponas Segenas niekad neturėjo laimės su savo ožkomis. Jis jas visas prarado tuo pačiu būdu: vieną gražų rytą jos nutraukdavo virvę ir išbėgdavo į kalnus, o ten aukštumoje jas sudraskydavo vilkai. Nei jų šeimininko meilė, nei vilkų baimė niekas jų nesulaikė. Tai buvo, sakytum, ožkos apsisprendusios, už viską labiau trokštančios gryno oro ir laisvės. Gerasis ponas Segenas, kuris nesuprato šių galvijų charakterio, visai nusiminė ir pasakė pats sau:

—Dabar jau galas. Ožkos nerimsta pas mane ir aš jų nei vienos neišsaugosiu.

Tačiau, praradęs šešias ožkas, tuo pačiu būdu jis vis tik nepametė vilties ir nusipirko septintą. Šį kartą jis pasirūpino išsirinkti visai jauną, kuri galėtų pas jį geriau apsiprasti. O, Gringuarai, kokia graži buvo ši pono Segeno mažoji ožka. Kaip žavingai ji atrodė savo meiliomis akimis, puskarininkio barzdele, savo juodomis žvilgančiomis nagomis, užriestais ragais ir savo baltu kailiu, kuris ją dengė; galop meili ir jauki ji buvo: leidosi melžiama visai nejudėdama, nei neįkeldama į dubenį kojos, — tai buvo tikra mažutės ožkos meilė. Ponas Segenas savo namo užpakaly turėjo vešlią ganyklą. Čia jis ir atvedė savo naująją pensionatę. Jis ją pririšo prie kuolo gražiausioje vietoje parūpindamas jai gan ilgą virvę. Kartas nuo karto jis ėjo pažiūrėti, ar jai ko netrūksta. Ožka jautėsi laiminga ir pilna burna skabė žolę. Net pats ponas Segenas buvo sužavėtas.

—Pagaliau, — galvojo vargšas žmogelis, — štai viena, kuri nesiilgi pas mane. Ponas Segenas apsivylė,— jo ožka ilgėjosi.

Vieną dieną, žiūrėdama į kalnus, ji sako sau:

—Kaip gražu turėtų būti ten aukštumoje. Koks malonumas būtų išdykauti rūkuose be šitos nelemtos virvės, kuri taip graužia kaklą. Galbūt tinka asilui ar jaučiui ganytis pievoje, — ožkos trokšta erdvės.

Nuo šio momento pievos žolė jai atrodė nuvytusi. Ilgesys kankino ją. Ji lyso, jos pienas mažėjo. Gaila buvo žiūrėti, kaip ji ištisą dieną vilko savo virvę, galva pasukusi į kalnus ir plačiai atvirom šnervėm liūdnai kartojo savo "Meee..." Ponas Segenas puikiai pastebėjo, kad su jo ožka kažkas buvo netvarkoje, tačiau jis negalėjo suprasti, ko jai trūko. Vieną rytą, kada jis baigė ją melžti, ožka atsisuko į jį ir sako savo tarmišku balsu:

—Klausyk, ponas Segenai, aš ilgiuosi pas jus, leiskite man bėgti į kalnus.

—O mano Dieve... Ir ji, — sušuko pritrenktas ponas Segenas ir iš susijaudinimo paleido žemėn dubenį paskui, atsisėsdamas žolėje šalia ožkos, pramikčiojo šiai virpančiu balsu:

—Kaip tai, Baltute, tu nori mane palikti?

Ir Baltutė atsakė:

—Taip, ponas Segenai.

—Argi tau trūksta čia žolės?

—O ne, ponas Segenai.

—Galbūt tu esi pertrumpai pririšta, gal tu nori, kad aš tau pailginčiau virvę?

—Ne tai mane kankina, ponas Segenai.

—Pagaliau ko tau trūksta? Ir ko gi tu nori?

—Aš noriu bėgti į kalnus, ponas Segenai.

—Bet, nelaimingoji, ar tu nežinai, kad kalnuose yra vilkų. Ką darysi, kai tu jį sutiksi?

—Aš jį pasitiksiu savo ragų smūgiais, ponas Segenai.

—Vilkas tik pasijuoks iš tavo smūgių. Jis man sudraskė ožkas daug didesniais ragais negu tavo. Tu prisimeni gerai vargšę senąją Renodę, kuri čia buvo praeitais metais. Tikra valdovė buvo, tvirta ir stipri kaip ožys. Ji mušėsi su vilku ištisa nakti ir paskui, ryte, vilkas ją sudraskė.

—Vargšė Renodė. Bet tai nereiškia nieko; ponas Segenai, leiskite man bėgti į kalnus.

—Dėl Dievo meilės, — sušnabždėjo ponas Segenas,— kas gi galų gale pasidarė toms mano ožkoms? Štai dar viena, kurią man vilkas sudraskys... Bet ne... Aš tave išsaugosiu, nežiūrint tavo užsispyrimo, nenaudėle, o kad tu nenutrauktum savo virvės, aš uždarysiu tave į tvartą, kur tu pasiliksi visad.

ALPHONSE DAUDET

Šis pasakojimas yra iš Alphonse Daudet geriausio kūrinio "Laiškai iš malūno" (Les Lettres de mon Moulin). Tai jauno provansiečio (kai veikalas pasirodė, autoriui tebuvo vos tik 26 metai) originalus, spontaniškas, pilnas antikinio paprastumo kūrinys. Nors veikalas parašytas prozoje, didelėje natūralizmo įtakoje, bet kiekvienoje eilutėje jaučiama subtili poeto dvasia. Šiame kūrinyje Daudet vaizduoja savo gimtąjį Provansą, perteikdamas savo kraštoto sielą, jo iškalbingumą, vaizduotę, temperamentą ir džiaugsmą, sumišusį su melancholija. Neveltui yra sakoma, kad Daudet kūriniuose yra sujungta Dickenso humoras su Anatole France ironija.

Autorius gimė Nimes, Provanse 1840 m. vargingoje šeimoje. Baigęs Lyon licėjų, persikėlė į Paryžių, kur mėgino įsijungti į rašytojų grupes. Vėliau vėl grįžo į Provansą. Žymiausi Daudet veikalai yra "Tartarin de Tarascon", "Le Petit Chose", "Jack' ir "Numa Roumestan".

Tai pasakęs, nuvedė ponas Segenas savo ožką į tvartą, kuris buvo tamsus kaip naktis, ir duris užrakino dvigubu užraktu. Tačiau nelaimingasis jis užmiršo langą, ir vos tik jis atitolo keletą žingsnių, kaip mažutė ištrūko.

Tu juokies, Gringuarai. Lukterk, aš esu tikras, kad tu palaikai ožką ir esi nusistatęs prieš gerąjį poną Segeną. Mes pamatysime, ar tu ilgai juoksies.

Koks džiaugsmas buvo visų, kada baltoji ožka pasiekė kalnus. Niekad senosios eglės nebuvo mačiusios ko nors gražesnio. Ją priėmė kaip mažutę karalienę. Kaštanai sviro žemyn, norėdami ją paglamonėti savo šakų galūnėmis. Gėlės prasiskėtė jos praėjimui, kvepėdamos kiek pajėgė. Visi kalnai jai ruošė šventę.

Tu galvoji, Gringuarai, kaip laiminga buvo mūsų ožka. Nei virvės, nei kuolo, nieko, kas jai neleistų šokinėti ir išdykauti kiek širdis trokšta. O ten buvo žolės, mano mielas, net virš ragų... Ir kokia žolė, kvepianti, švelni, karpyta, iš tūkstančio augalų. Tai buvo visai, kas kita negu pievos žolė. O gi gėlės. Didžiulės, mėlynos kaip taurės, purpuro spalvos. Visas miškas buvo persisunkęs jų kvapu. Pusiau girta, persiversdama šokinėjoBaltutė atkrančiais, riedėjo žemyn kartu su nubirusiais lapais ir kaštanais. Paskui vienu šuoliu ji atsistojo ant kojų. Op, ir vėl pirmyn, galva į priekį, per tankumynus ir per gėlynus, tai ant kalvos, tai žemyn, viršuj, apačioj, — jos buvo pilna visur. Buvo galima pagalvoti, jog ten kalnuose buvo dešimt pono Segeno ožkų. Jokios baimės nejautė Baltutė. Vienu šuoliu ji peršokdavo kalnų šaltinius, kurie ją paskandindavo mažytėse vandens dulkelėse. Tada visa peršlapusi ji išsitiesdavo ant kokios akmens plokštės, ir saulė ją išdžiovindavo. Sykį bebėgdama viena aukštuma su kalnų žvangučiu dantyse, ji pastebėjo apačioje, ten visai apačioje, slėnyje pono Segeno namus ir pievą. Tai ją privertė juoktis iki ašarų.

—Kaip ten ankšta ir kaip aš ten galėjau išbūti iki šiol?

Matydama save pačioj viršūnėj, ji galvojo esanti didesnė negu visas pasaulis. Vienu žodžiu, tai buvo laimingiausia jos diena. Apie vidudienį, bešokinėdama į kairę ir į dešinę, ji papuolė į būrį kalnų ožių, kurie savo baltais dantimis skabinėjo krūmų lapus. Mūsų mažutė su savo baltu aprėdu buvo tikra sensacija. Jai užleido pačią geriausią vietą ir visi šie ponai stengėsi jai būti labai mandagūs. Ir atrodo, bet tai tegu palieka tarpe mūsų, Gringuarai, jog vienas juodu kailiu jaunas ožys turėjo laimės kristi mūsų Baltutei į akį. Mūsų meilužiai nuklydo tarpe medžių, valandą ar dvi, ir jei tu nori žinoti, ką jie ten kalbėjo, paklausk šnekutį upelį, kuris teka nematomas po samanomis.

Staiga papūtė vėjelis. Kalnai nusidažė violetine spalva. Tai buvo vakaras.

—Jau, — krūptelėjo mažutė ir visa nustebusi sustojo.

Apačioje laukai atrodė pasinėrę rūkuose. Pono Segeno ganykla pradingo migloje, tesimatė tik namelio stogas ir truputis kylančių dūmų. Ji klausėsi varpelių bandos kuria varė nakčiai namo, ir jos širdi apgaubė tartum liūdesys. Kalnų paukštis pralėkdamas ją lengvai palietė savo sparnais, ji visa suvirpėjo—po to ilgas kaukimas nusitęsė kalnuose.

—Auuu...

Ji galvojo apie vilką, apie kurį kvailutė ištisą dieną nepamąstė. Tuo pačiu metu ragas nuaidėjo toli slėnyje. Tai buvo gerasis ponas Segenas, kuris dėjo paskutines pastangas.

—Auuu... — sukaukė vilkas.

—Sugrįžk, sugrįžk, — aidėjo ragas.

Baltutė jau buvo begalvojanti grįžti, bet, prisiminusi kuolą, virvę ir aptvertą ganyklą, nutarė, jog daugiau ji nebegalėtų sugrįžti į tą gyvenimą, ji apsisprendė likti. Ragas nebeaidėjo daugiau... Ožka išgirdo užpakaly jos lapų šlamesį. Ji atsigrįžo ir pamatė tamsoje dvi trumpas ausis ir dvi žvilgančias akis. Tai buvo vilkas. Didžiulis, nejudąs, atsitūpęs ant paskutinių kojų, stebėjo jis mažutę ožką, iš anksto rydamas seiles. Kadangi gerai žinojo jog ji jam nebeištrūks, tad visiškai nei nesiskubino. Tiktai kai Baltutė atsigrįžo, jis piktai nusijuokė.

Dail. Katiliūtė — Piemuo

—Ha, ha, va, mažoji pono Segeno ožka, — ir jo ilgas, raudonas liežuvis ištįso ant apatinės lūpos. Baltutė suvirpėjo. Vienu momentu ji prisiminė senosios Renodės istoriją, kuri mušėsi visą naktį su vilku, ir ryte jis ją sudraskė. Ji pagalvojo — gal geriau, kad vilkas ją tuoj pat sudraskytų. Tačiau ne, ji nutarė gintis galvą žemyn, ragais į priekį, kaip drąsi pono Segeno ožka, o ji tokia ir buvo. Ne dėl to jog, ji būtų turėjusi vilties užmušti vilką, — ožkos neužmuša vilko, — ji tik troško išsilaikyti tiek ilgai kaip senoji Renodė. Pagaliau pabaisa pajudėjo, ir mažutės ragai pradėjo mirties šokį. O drąsioji ožkutė, su kokiu užsidegimu ji mušėsi. Daugiau negu dešimt kartų, aš tikrai nemeluoju, Grinuarai, ji privertė vilką trauktis atsikvėpti. Per šios minutės paliaubas skubiai nusiskindavo mažutė keletą lapelių taip brangios žolės ir paskui vėl grįždavo į kovą pilna burna. Taip tęsėsi visą naktį. Laikas nuo laiko žvilgterdavo Baltutė į žvaigždes, kurios šokinėjo aukštai žydram danguje, ir sušnibždėdavo:

—O kad aš galėčiau sulaukti aušros...

Viena po kitos blyško žvaigždės. Baltutė sudvigubino ragų smūgius, o vilkas sutankino savo puolimus. Balkšva spalva nusidažė horizontas. Kažkur sugiedojo ūkininko gaidys.

—Pagaliau,—tarė vargšas gyvulėlis, kuris nieko daugiau nelaukė kaip aušros numirti. Ji išsitiesė ant žemės visu savo baltu kailiu, kuris buvo nusidažęs krauju. Tada puolė vilkas ir ją sudraskė.

Sudiev, Gringuarai. Istorija, kurią girdėjai, nėra mano išgalvota. Jei kada tu keliausi per Provancą, jo ūkininkai tau dažnai pasakos apie pono Segeno ožką, kuri mušėsi visą naktį su vilku, ir pagaliau ryte ją vilkas sudraskė. Tu supranti gerai mane, Gringuarai: ir paskui ryte ją vilkas sudraskė...

(Iš prancūzų kalbos išvertė **Juozas Končius**).

ALĖ RŪTA

DRAUGYSTĖ

Nenoriu būti vienas! O jeigu ir noriu, negaliu. Toksai yra pasaulis, taip sutvertas žmogus.

Prisimenu vaikystės draugus. O, kaip mieli ir kaip ryškūs veidai, kad ir po daugelio metų! O, kad jie grįžtų, kad jie susirinktų vėl čia! Su anais žaislais, su anų dienų saule ir lengvom, kaip vėjo išpūstom, galvelėm. Gal būt, ne draugų šaukiuosi, gal tik savo paties vaikystės, kuri buvo viena, nepakartojama ir graži angeliškais sapnais? Gal būt. Bet ji, nesugaunamoji, grįžta ir grįžta, žavi ir guodžia, mintimis nutvėrus konkrečius anų draugų veidus, jų seniai pasakytus žodžius, jų kurio žaislo atplėštą dalį ar prabėgančias purvinas kojas. Ir todėl jie brangūs, vaikystės draugai.

Mokykloje aš nesu vienas. Daugelis veidų, daug mintijančių galvų; visų akys įsisiurbę į žinojimo šaltinį. Tas pats šaltinis visų sielas sotina. Ta pati mokykla, toji pat klasė. Ir sujungia mus per metų eilę nematomu ryšiu. Nematomu, bet stipriu. Jei kurių klasės draugų ir nemėgtum, vistiek lieka tarp tavęs ir jų kažinkas bendro. Po daugelio metų prisisapnuoja tie veidai. Gal būt, tai tik tavo jaunystė atsišaukia išgyvenimų podugniuose, gal tai tik tavo likimas ieško priežasčių anuose žinojimo, jautimo, supratimo praduose? Vistiek, tau prisimena tie mokyklos draugai, ir jie prisimins, jie veiks tave visą gyvenimą. Ir laimingi tie, kurie mokyklose pamilo vertus mylėti draugus, kurie susirišo nematomais ryšiais su geraisiais jų bruožais. Ir dar laimingesni tie, kurie iš blogųjų draugų pavyzdžių pasimokė nusigręžti nuo blogio ir visam laikui atsisukti į gera. Mokyklos draugai. Jie veikia mus nemažiau, kaip mokytojai, kaip knygos; jie palieka savo žymes mūsų charaktery, kaip ir mes paliekame kituose. Todėl ne vistiek, koks mano geriausias draugas; ne vistiek, su kuo aš daugiausiai praleidžiu savo laisvalaikį, ne vistiek.

Draugų atsiranda ir ne mokykloj. Aplink mus gyvena kaimynai, kur yra ir mano amžiaus žmonių. Juos susitinku, su jais bendrauju. Išvažiuoju į stovyklas, ekskursijas, išeinu į pasilinksminimus, tenai irgi iš būrio pamažu išryškėja artimesni draugai. Geriausia būti draugišku visiems, bet pasirinkti, kad tau draugais būtų tiktai geriausieji. Žinoma, tai labai sunku. Dažnai suklystama. Pagaliau, atrodytų ir egoistiška kitus atstumti ir lyg pirštu parodyti: štai šitas, štai tu, ir tu, ir dar vienas galite būti mano draugais, o kiti — traukitės iš kelio! Ne, ne taip. Taisyklių nei formulių sudaryti ir palaikyti draugystei nėra. Juk galiu ir su labai blogu susidraugauti ir jį pataisyti, jį padaryti geru žmogum. Čia pagelbsti nujautimas, savaime atsirandanti simpatija, pačios išauga savotiškos jausmų atžalos, kurios susimezga mazgais. Jei būsi nuoširdus, su tikrai gera valia eisi prie visų, nesirūpink, tau atsilieps geras aidas.

Sunku nustatyti, kaip atsiranda draugystė. Jai gi atsiradus, aš norėčiau tą draugystę palaikyti ir branginti visą gyvenimą. Tai nėra tikra draugystė, jeigu šiandien kaip debesėliai susiglaudę, o rytoj — kaip kirvis su akmeniu. Tikroji draugystė pastovi ir stipri kaip uola, švelni ir atjaučianti tau esant laimėje ir nelaimėje. Tikroji draugystė neskaičiuoja pinigų nei pasižymėjimo laipsnių. Kitokios draugystės nevertos šito vardo.

Yra dvi draugystės rūšys, kurios jaunystėje dažnai sukeičiamos, ir iš to atsiranda nusivylimų, skausmų, apsirikimų — kartais visam gyvenimui. Tai erotinė ir bendrai žmogiška draugystė. Erotinė draugystė nebūtinai bus kiekviena skirtingų lyčių draugystė. Dažnai sudomina tave žmogus kokiu nors ypatingu vienu bruožu ar, apskritai, turtingu charakteriu ar dar kuo kitu. Pradedi su juo dažniau pasikalbėti ar susitikti. Tiesa, iš to labai dažnai pereinama į erotiką, bet ne visada. Kartais tik vienas iš tų dviejų draugaujančių pajunta erotinius jausmus, o kitas ne. Iš čia atsiranda tiek daug meilės atvejų, kurie vadinami vienpusine, neatliepiančia meile. Erotinis jausmas nelengva net pačiam savyje atskirti tikrasis nuo netikro arba pilnasis nuo nepilnojo. Kartais momentinis įspūdis arba laikinė romantinė nuotaika jau palaikoma tikru erotiniu jausmu. Iš čia tūkstančiai nusivylimų ir kančių ne tik jaunose širdyse.

Išskirti erotinei draugystei iš bendrai žmogiškosios nėra etikečių, nėra nei recepto patarimuose. Dažniausiai suranda kelią pati sveika, dora siela. Tik vieno dažnai jaunimas nežino arba nepaiso, o tai labai bloga: nedora ir nesveika žaisti erotiniais jausmais. Nedora ir nesveika "baigti" vieną meilę, tuoj "pradėti" kitą, iš visko tik nusijuokiant, tik pamojant ranka arba lengvai atsidūstant. Erotinė draugystė gal dar svarbesnė ir šventesnė už bendrai žmogiškąją, ir į ją artėti reikia su dideliu atsargumu ir susikaupimu. Ir dar vienas labai svarbus momentas draugystėse: kad erotinė draugystė sutaptų su bendrai žmogiškąja. Du įsimylėję turi ir suprasti vienas kitą, kaip supranta geriausi draugai. Neužtenka susižavėjimo grožiu, užsidegimo tuo erotiniu staigiu jausmu, kuris kartais "varo iš proto", "degina ilgesiu". Kartais toji "ugnis" labai apgauna. Kartais tai būna tik nejučia subrendusio ir staiga prasiveržusio erotinio jausmo šūvis ne į tą asmenį, ne į asmenį, kuris tikrai ir visada gali būti tavo draugu. Juk dėl to paskui irsta šeimos arba būna daug paslėptos kančios net ir ten, kur, mums atrodo, viešpatauja santarvė ir ramybė.

Draugystė. Didelis ir šventas žodis. Pasauly būtų daug šviesiau, jeigu tą sąvoką visi labiau suprastų ir brangintų.

Ji yra pakankamai didinga kalbėti apie gimimą, gyvenimą ir mirtį

STASYS BARZDUKAS, Cleveland, Ohio

1. Laureatas Alg. Landsbergis apie gimtosios kalbos širdies plakimą

Kalba, gimusi kartu su pačia tauta, yra glaudžiai susijusi su visu tautos gyvenimu. Kaip atskiras žmogus yra didelio tautos gyvenimo maža dalelytė, taip ir tautos kalba yra visų jos narių kūrybos vaisius ir bendras turtas. Mūsų liaudis savo kalbos kūrybinius turtus sukrovė dainose, pasakose ir padavimuose, patarlėse ir mįslėse. Nuostabūs šie turtai! Jų žodžiais kalba į mus širdies jausmai, proto išmintis, gyvenimo patyrimas ir akies pastabumas.

Be liaudies, kalbą kuria ir kiti veiksniai. Jie atsiranda tautai ėmus sąmoningu kultūriniu gyvenimu gyventi. Pvz. Lietuvos nepriklausomybės metais mūsų kalbą ypačiai ugdė ir brandino lietuviška mokykla ir spauda. Ką gero kalbininkas ar rašytojas savo veikaluose dabar sukūrė, tai mokytojas perteikė jaunajai kartai. Šituo keliu mūsų kalba nuolat pilnėjo, turtėjo ir gražėjo.

Lietuvos nepriklausomybės netekimas buvo didelis smūgis lietuvių kalbos kultūros darbui. Pavergtoj tėvynėj nebeliko sąlygų, o ties svetur atsidūrusių kalba pakibo sunykimo grėsmė. Dėl to reikia nuoširdžiai džiaugtis kiekviena ta pastanga, kuri sąmoningai ryžtasi kalbos gyvybę ir grožį išlaikyti ir plėsti. Tokia pastanga yra šių metų "Draugo" dienraščio romano premijos laimėtojo Algirdo Landsbergio užsimojimas. Šiam užsimojimui geriau suprasti ir įvertinti tenka prisiminti aplinkybes, kuriomis rašytojas į lietuvių literatūrą ateina. Apie jas jis pats sako:

> "Mano karta yra jaunoji mūsų raštijoje; lygiai paveikta taikos gyvenimo Lietuvoje, kaip ir karo bei tremties sukrėtimų; subrendusi svetimuose kraštuose: giliai paveikta moderniosios literatūros ir galvosenos; ir, svarbiausia, tai yra karta, kuri augo mūsų jaunuose miestuose ir kuri tik svečiais, tik savo tėvų lūpomis pažinojo mūsų kaimą, mūsų kalbos sodrumo ir turtingumo versmę".

Vadinasi, Alg. Landsbergis savo kalbos kultūros darbui yra subrendęs jau tremties sudarytose aplinkybėse. Todėl mums labai įsidėmėtinos ir be galo brangios yra jo pastabos tam minties reiškimo įrankiui, kokiu yra lietuvių kalba rašytojo rankose:

> "Todėl rašant lietuviškai, mano kartai neišvengiama dviguba pastanga: atsipalaiduoti nuo svetimos kalbos įtakos, supančios mus gatvėje, universitetuose, darbe, ir kartu grįžti prie savo kalbos pirminės versmės, kurioje mums nebeteko brėsti. Sunkiai skindamiesi savo kelią atgal į ją, mes palaipsniui vėl atrandam jos širdį, kaip veršlų sodą, kuriame šalia smulkių augalų auga didžiuliai Daukanto, Donelaičio, Krėvės medžiai, bet kurio didžiuma yra nepaliesta, dar neapsėta, dar masinanti savo pažadais, išsipildančiais tik po sunkių grumtynių su ja. Bejieškodami jos širdies mes kartais galim pavydėt prancūzams jų šimtmečių išpuoselėtos kalbos grakštumo, tikslumo, kristališkumo; mums gali užimt kvapą Šekspyro žodžių daugiaaidis skambumas ir prasmės turtingumas. Tačiau kada mes nusipelnom bent trumpam paliest savo gimtosios kalbos širdies plakimą, mes dėkojam Dievui gavę ją, o ne kurią kitą. Ir mes sakome: ar yra kita tokia kalba, kuri būtų švelnesnė už opaus švelnumo neišsakytą jaunamartės godą, gailesnė už ašaras lietui; ir kartu sunki, kaip rudens vežimų ratai, kieta, kaip suskirdėjusios rankos smūgis; ir savo augštumoje pakankamai didinga kalbėti apie gimimą, gyvenimą ir mirtį?"

2. Atmintis ir atminimas (šių žodžių reikšmė ir vartojimas)

Šie du žodžiai bendrinėje kalboje dabar vartojami skirtingomis savo reikšmėmis:

atmintis reiškia dvasinę žmogaus atsiminimo galią; pvz.: vaikas turi gerą a t m i n t į, t. y. jis viską gerai atsimena, kalbu iš a t m i n t i e s, t. y. t a i, ką a t s i m e n u. ir t. t.;

atminimas yra pačios atminties vyksmas ir jos vaisius, juo mes pasakome tą dėmesį, kurio kam nors parodome; pvz.: mano a t m i n i m e čia dar girios augo, dėkui už mūsų a t m i n i m ą, jo a t m i n i m u i pastatė paminklą, duok ir man šį tą a t m i n i m u i ir t. t.

Mūsų spaudoje šie žodžiai, ypačiai **atmintis**, dažnai dar netaisyklingai pavartojami. Pvz. neseniai viename laikraštyje buvo įdėtas straipsnis "A. a. prezidento A. Smetonos atminčiai". Deja, apie mirusio prezidento a t m i n t į jame nieko nebuvo pasakyta — autorius tekalbėjo tik apie jo didelius darbus Lietuvai. Taigi ir pats straipsnis tebuvo skiriamas šio prezidento a t m i n i m u i.

Taisyklingą šių žodžių vartojimą matome iš šio sakinio, imto iš Č. Grincevičiaus raštų: "Matytieji reginiai tačiau neišnyksta iš a t m i n t i e s ir amžiams susidraugauja su pasakojimais ir a t m i n i m a i s iš anų tolimų dienų" ("Vidurnakčio vargonai"[9]).

3. Iš mūsų kalbos humoro

Metų pradžioje vienas mūsų laikraštis savo kronikoje įsidėjo tokį pranešimą: "U r š u l e i V i t k u s nupjovė kojos pirštą. Operacija padaryta County Hospital". Skaitytojui tuoj kilo klausimas: kodėl tą s V i t k u s anai U r š u l e i pjovė pirštą ir dar ligoninėj? ar jis koks gydytojas? Ir t. t. Pasirodo tačiau, kad čia tik paties redaktoriaus išdaiga — ne V i t k u s nupjovė Uršulei pirštą, bet ligoninėje pirštas buvo nupjautas U r š u l e i V i t k u i (ir vėl neaišku: V i t k u v i e n e i ar V i t k i ū t e i?). Jei amerikonėdami jau nenorime pravardėms prisegti moteris pažymimų priesagų, tai bent neužmirškime linksniuoti pačių žodžių! Be to imsime nebesuprasti, ką pagaliau norime pasakyti.

NAUJOSIOS MAS CENTRO VALDYBOS ŽODIS MOKSLEIVIAMS ATEITININKAMS

BRANGŪS IDĖJOS DRAUGAI,

Naujoji MAS Centro valdyba, dėkodama jums už pasitikėjimą ir žengdama idėjinian darban, nori su jumis pasidalinti keliomis mintimis.

Centro Valdyba pilnai supranta, jog idėjinis darbas yra nors garbingas ir būtinas, bet reikalaująs pasiaukojimo ir sunkus. Tačiau į tą darbą jungdamosi. Centro Valdyba yra pilna ryžto ir energijos. To ji laukia ir iš jūsų. Tik bendromis jėgomis mes įstengsime žengti garbingu ir šviesiu mūsų pirmtakų keliu. Tik ryždamiesi ir aukodamiesi atsieksime didžiojo savo idealo—atsinaujinimo ir atnaujinimo Kristuje—įgyvendinimo.

Šiandienos moksleivių ateitininkų uždaviniai yra dideli ir neparastai svarbūs. Ypačiai gi du iš jų: subrendimas Kristuje ir lietuviškosios dvasios išsiugdymas.

Iškeldama gilesnio religinio įsisąmoninimo minti, Centro Valdyba nori atkreipti moksleivių ateitininkų dėmesį į krikščionių krizę arba tikėjimo ir netikėjimo kovą, kuri šiandien vyksta nemažesniu mąstu, nors kitomis priemonėmis, kaip kad ateitininkijai besikuriant. Neužtenka, jog prieš Dievą yra suorganizuotos galingos priešų jėgos; daugelis net krikščionimis besivadiną, savo drungnumu į kovą prieš Dievą jungiasi netiesioginiai. Tad būti karštais Dievo gynėjais ir jo liudytojais—štai ir yra pati pirmoji moksleivio ateitininko pareiga.

Centro Valdyba neranda gražesnio ir tikslesnio kelio šiandienos moksleiviui ateitininkui, kaip tą, kurį nurodė mums mūsų organizacijos tėvas prof. Pr. Dovydaitis, jos gimimo dienomis.

"Jeigu mes drisome ištarti, kad Kristus Dievas yra mūsų Alfa ir Omega, kad Kristus yra pirmas ir paskutinis mūsų gyvenimo tikslas, kad mes pasiryžome visa atnaujinti Kristuje, tai kad neprieštarautumėm savo žodžiams, kad nepasiliktumėm tuščiais pagyrais ir niekšais—veidmainiais, būtinai turime padaryti, ir kiek galint greičiau, kad Katalikų Bažnyčios Kristus, Dievas-Žmogus, yra mums tikriausias faktas. Tą darbą darydami, mes turime į nieką neatsižvelgti, prieš nieką nesustot, kad ir mūsų "laisvės" amžiuje mums reiktų katakombas gamintis ir į jas persikraustyti. Ši pirmą ir didžiausią savo uždavinį atliksime tuomet, kai savo gyvenimu parodysime, kad mes netokie kaip kiti, kad mes vadovaujamės kitokiu mokslu, kitokiais principais, klausome kitokio mokytojo, siekiame kitokio tikslo, kad šiame savęs atnaujinimo procese Kristus mums yra reališkiausia iš visų realybių, kad kiekvienas iš mūsų galėtų ištarti su apaštalu: ne aš gyvenu, bet manyje Kristus!"

Šiuos žodžius apmastydama. Centro Valdyba trokšta, kad Visa atnaujinti Kristuje idealas padvelktų ateitininkų jaunimui pavasario vėju, kad skaudžiosios tremties metu jis taptų žaliuojančiomis vynmedžio šakelėmis, tobulesnio gyvenimo pumpurais.

Antrasis didysis moksleivių ateitininkų uždavinys yra lietuviškosios dvasios išsiugdymas. Esame lietuviai. Viešpaties ranka įspaudė mūsų širdyse lietuvybės ženklą, ir jokia ugnis jo neišdegins, jokia pagunda jo neišnaikins, jei mes to nenorėsime. Lietuvybės išlaikymas ir jos puoselėjimas yra ne kas kita, tik Dievo valios vykdymas bei dalyvavimas jo planuose. Tad kiekvienas moksleivis ateitininkas teneužmiršta, jog lietuviško charakterio ir lietuviškos sąmonės išlaikymas yra svarbiausioji jo pareiga. Anot dr. J. Girniaus: "išsaugoti blaivią lietuviškosios pasakos išminti, skaidrų lietuviškosios dainos grožį, šviesų lietuviškosios literatūros žmoniškumą, didvyrinę mūsų tėvų kurtosios istorijos nuotaiką, vienu žodžiu tariant—išlaikyti lietuvišką dvasią mus ir įpareigoja ateitininkijos skelbiamasis tautiškumo principas."

Centro Valdyba todėl kviečia visus moksleivius ateitininkus atverti savąsias širdis lietuviškosioms vertybėms ir apraiškoms: savajai kalbai, literatūrai, dailei, tautosakai, dainai, muzikai.

Baigiant norime priminti, jog tremtis, nors yra skaudi, bet ji — Viešpaties dovana, stipriesiems. Ji turi būti mums plačiausia prasme atsinaujinimo metas. Nauio gyvenimo pradžia. Mūsų kelias į pažadėtąją žemę—Lietuvą tenebūna nusagstytas aukso veršiais, bet nušviestas Kristaus ir Tėvynės meilės šviesa!

Garbė Kristui!

Algirdas J. Kasulaitis
MAS Centro Valdybos Pirmininkas.

Cleveland, 1954—Švč. Mergelės Metai, kovo 4 d.

Iš MAS Centro Valdybos sekretoriato stalčių

Kiekvienam įsidėmėtinas naujasis MAS Centro Valdybos adresas: **MAS Centro Valdyba, 7509 Lawnview Avenue, Cleveland 3, Ohio, Tel.: HEnderson 2-0196.** Jei kas norėtų kreiptis tiesiai į pirmininką, terašo Algirdas Kasulaitis, 1322 East 90 Street, Cleveland 6, Ohio, Tel. RAndolph 1-7250. Iš visų—tiek sąjungos narių, tiek vyresniųjų,—centras laukia pasiūlymų, patarimų, paklausimų ir visokeriopos paramos.

Centro valdybos darbe iškyla įvairių problemų ir klausimų, kuriuos sprendžiant vyresniųjų žodis ypačiai reikalingas. Šiam tikslui prie Centro Valdybos sudaryta patariamoji taryba, kurion pakviesti dr. A. Damušis, S. Stasienė, St. Barzdukas, S. Laniauskas ir P. Balčiūnas.

Darbą pradėdama, MAS Centro Valdyba nori kreiptis į visus sąjungos narius—jauniausius ir vyresnius,—prašydama iš jų pareigingumo sąjungos veikloje. Punktualiai ir tiksliai atsakinėkime į laiškus, paprašyti uoliai atlikime savo uždavinius, pareigas pasiėmę, jas eikime kruopščiai ir tvarkingai. Ypatingai norime atkreipti kuopų sekretorių dėmesį į tvarkingo bei punktualaus susirašinėjimo svarbą. Kad ir kaip didelius bei gražius tikslus pasistatę būtume, jokiu būdu negalime užmiršti organizacinės darbo pusės!

Nors dar tebetirpsta patvoriuose paskutiniai sniego lopai, bet jau laikas pradėti galvoti apie vasaros stovyklą. Šiais metais, kaip ir visada įvyks dvi moksleivių at-kų stovyklos: viena rytuose, kita prie Clevelando ar pamėgtoje Paw Paw ežero pakrantėje Michigane. Stovyklų tiksli data dar nenustatyta, tačiau jos vyks pradžioje vasaros birž. 15—liepos 15) ir tęsis dvi savaites. Centro valdyba atsidėjusi ruošia šiu stovyklų programas. Numatoma pravesti vadų kursai, pasimokyti praktiškos veiklos kuopose. na, ir žinoma gerai paatostogauti Tad jau dabar pradėkime mesti centus i dėžute (taro kitko—stovyklu kaina bus daroma kuo mažesnė!) ir planuoti gražias atostogas. O stovykloje juk dalyvausime visi!

Naujajai Centro Valdybai tenka didelis ir sunkus uždavinys apjungti vienon sąjungon viso pasaulio moksleivius ateitininkus. Tad nuoširdžiai norime užmegsti šiltus ir artimus ryšius su už JAV ribų esančiais idėjos draugais. Stengsimės visokeriopon pagalbon ateiti Europoj esantiems, organizaciniais rei-

kalais tarsimės su Kanados, P. Amerikos ir Australijos moksl. at-kų vadovais. Šiais klausimais Centro Valdyboje rūpinasi užsienio reikalų ir socialinio skyriaus vadovas **J. Vyšniauskas, 5807 Linwood Avenue, Cleveland 3, Ohio.**

Centro Valdyba nori padėkoti buv. Centro Valdybos pirmininkui Adomui Viliušiui ir jo kolektyvo nariams: A. Krikščiūnaitei, R. Širmulytei, A. Šapalaitei, S. Krutuliui, ir V. Kazlauskui už parodytą pasišventimą ir idėtą neįkainuojamą darbą sąjungai vadovaujant. Peržvelgę jų vadovavimo metu nueitą kelią, matome, kad padaryta nors ir prie sunkių sąlygų tikrai daug: surengtos kelios stovyklos, pravestos ne vienos studijų dienos, suorganizuotos apygardos, parengta 10 pamokų konspektas jauniesiems at-kams ruošti ir kt. Šį darbą įvertindama, MAS Centro Valdyba išreiškia buvusiai sąjungos vadovybei nuoširdžiausią padėką savo ir visos moksleivijos vardu. Ypatinga padėka tenka kun. P. Gedvilai už gražų ir sekmingą jaunųjų at-kų organizavimą. Ačiū visiems.

Naujoji Moksleivių A-kų C. Valdyba. Iš kairės dešinėn: Viktoras Palubinskas, Arvydas Barzdukas, Laimutė Ešmantaitė, pirm. Algirdas Kasulaitis, Elvyra Apanavičiūtė, Jonas Vyšniauskas ir Jonas Puškorius.

TRUMPAI:

• MAS centro valdyba įsigijo "spaustuvę", ir nuo dabar visi aplinkraščiai bei raštai jus pasieks švariai ir įskaitomai atspausdinti.

• Specialiu centro valdybos nutarimu sąjungos nario mokestis 1954 m. sumažinamas iš 3 dol. iki **vieno dolerio.** Visi nariai prašomi jį kiek galima greičiau savo kuopų iždininkams sumokėti. 40% nario mokesčio skiriama Centro Valdybai.

• Kiekvienoje vietovėje numatoma suorganizuoti moksl. at-kų tėvų būrelius, kurie prie moksl. at-kų darbo galėtų labai apčiuopiamai prisidėti. Gražus pavyzdys čia yra Chicaga.

• Centro Valdyba dėkoja "Ateities" redakcijai už leidimą pasinaudoti šiais puslapiais jūsų informacijai. Beje, ar jau visi moksleiviai pasiuntė 1954 metų ATEITIES prenumeratas? Padarykime tai šiandien! **MAS Centro Valdyba.**

DEŠIMT TAUTINIO UGDYMOSI DĖSNIŲ LIETUVIŠKAJAM JAUNIMUI

1. Atmink, kad tavo tėvų žemė—Lietuva yra tavo dvasinė tėvynė. Būdamas ištikimas naujai, tavo tėvus ir tave priglaudusiai tėvynei, tu nepamiršk esąs lietuvis-vė, kuriam-ai Lietuvos reikalai yra sąžinės ir garbės dalykas.

2. Gerbk ir mylėk savo tėvų kalbą, kaip gerbi ir myli savo tėvus. Savo pagarbą ir meilę kalbai reikšk praktiškai, gerai išmokdamas ją ir vartodamas visada, kai esi savųjų tarpe ir kai to reikalauja momentas svetimųjų viešumoje.

3. Gerai pažink Lietuvos istoriją ir jos dabarties gyvenimą. Tame pažinime surasi stiprybės savo lietuviškumui išlaikyti svetimoje aplinkoje.

4. Lankydamas gyvenamojo krašto mokyklą, stenkis tapti geru ir pavyzdingu mokiniu. Įsigyk juo gausiau ir geresnių žinių, kad jų pagalba palengvintum ne tik savo paties bei tėvų gyvenimą, bet ir padėtumei visai tautai kovoti už tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

5. Gerbk tėvų ir savo atsivežtuosius tėvynės atmenus, kurie bent kuo tau primins paliktąją tėvynę Lietuvą.

6. Jieškok sau žinių apie tėvynę ir tautinės dvasios lietuviškoje knygoje. Skirk jai garbingą vietą savo asmens bibliotekoje. Tu pajausi ne kartą daug džiaugsmo, kai ramaus susikaupimo valandą įsigilinsi į mūsų rašytojų kūrybą ir jų žodžio meno pagalba susijungsi su tėvynės ir tautos balsu ir dvasia.

7. Jausdamas reikalą jungtis su kitais jaunuoliais meno ar sporto žygiams, skirk pirmenybę savo tautiečių jaunimo organizacijoms ir paremk jų veiklą savo dalyvavimu. Susipažink su lietuvių lakūnų, Dariaus ir Girėno, žygio istorija ir giliai įsidėmėk jų testamento žodžius, skirtus Lietuvos jaunimui. Jeigu jau tektų iškilti į viešumą svetimoje sporto ar kitos kurios veiklos organizacijoje, atstovauk garbingai ne tik savo paties, bet ir savo tautos vardu.

8. Suprask ir įsisąmonink, kad ne tautos gausumas ar jos politinė bei ūkinė galybė įamžina jos vardą žmonijos istorijoje. Lietuvių tauta turi visišką teisę ir nemaža dvasinių duomenų tapti lygiaverte pačių kultūringiausių pasaulių tautų šeimos dalyve. Lietuvių tautos pastangoms ta kryptimi ir tavo veiklos indėlis bus svarbus ir reikšmingas.

9. Neniekink senosios kartos atliktų darbų ir žygių, kaip lygiai nepervertink savo paties ar savo jaunųjų draugų indėlio į tautinę kultūrą ar kovą už tautos laisvę. Pagerbk savo veikliu dalyvavimu visus tuos viešuosius parengimus, kuriais bus minimos tautinių organizacijų ar nusipelnusių senų veikėjų amžiaus sukaktys. Tos progos tau daug suteiks gyvenimo pažinimo ir paskatinimų tavo paties ketinimams ir sumanymams.

10. Įrodyk savo patriotizmą veikliu dalyvavimu visur ten, kur lietuviškasis reikalas šaukia tautiečius į būrį. Atmink, kad kol neatkovota tautos laisvė ir nepriklausomybė, tu esi kovojančios tautinės Pasaulio Lietuvių Bendruomenės narys.

(Iš Vaclovo Čižiūno knygos **"Tautinis auklėjimas šeimoje").**

Lietuvos jaunimas laikosi

Paskutiniu laiku sovietų spauda daug rašalo išlieja bedejuodama, kad antireliginė propaganda yra permenka ir neduoda laukiamų vaisių. Spaudoje primenama, kad "sovietiniai įstatymai duoda religijai laisvę, bet taip pat leidžia ir antireliginę propagandą." Šis pastarasis dalykas, sovietų spaudos manymu, kaip tik ir yra užleistas.

Bedejuojant dėl pasiektų menkų rezultatų, kaltinami, pirmoje vietoje, aktyvistai, kurių eilėse pastebima "nukrypimų", kuo pasinaudoja tik "religiniai prietarai". Ir tatai pastebima komunistinio jaunimo eilėse. Propagandistai raginami energingiau imtis akcijos ir laikyti aukštai iškėlus "mokslo švyturius, kad jais būtų sudeginti mitai ir prietarai".

Taikinys, į kurį yra nukreipta sunkioji komunistinės spaudos artilerija, yra komjaunuolių organizacija. Jai prikišama pavojingas atvėsimas antireliginėje propagandoje daugelyje SSSR respublikų, kuriose pastebėta pažanga bažnytinėje srityje. Su iniršimu užsipuolami komjaunimo organizacijos nariai, kurie ne tik vaikščioja į bažnyčią, bet net tiesiog prideda savo rankas prie kunigų veiklos.

Antireliginės propagandos sumenkėjmas buvo iškeltas komjaunuolių organizacijos metiniuose suvažiavimuose visose Sovietų Sąjungos respublikose. Juose iškeliamas skubus reikalas suaktyvinti antireliginę propagandą. Šiam reikalui yra steigiami "kilnojami antireliginiai muziejai", kurie turės aplankyti visus Sovietų Sąjungos užkampius, ypačiai kolūkius, kad "įrodytų religijos prietarus" kaimiečių masėms.

Komjaunuoliai yra įpareigojami paremti šią propagandą, kuria norima "dezinfekuoti" mases. Sovietinis rėžimas turįs teisės to iš komjaunuolių reikalauti, nuo ko jie iki šiol išsisukinėdavo.

Maskvos "Komsomolskaja Pravda" ypačiai kietais žodžiais puola komjaunimo organizacija, kuri yra sovietinio rėžimo akies lėlytė. Tarp kraštų, kuriuose antireliginė propaganda yra aliarmuojančiai apleista, laikraštis pirmoje vietoje mini Lietuvą. Komjaunuolių kongrese, kuris neseniai buvo sušauktas Lietuvoje, paskaitos ir pranešimai sukosi apie įdeologinį ir politinį jaunimo auklėjimą. Kaip "Komsomolskaja Pravda" rašo, "Lietuvos jaunimas yra pavojuje". Esą, jei Lietuvos respublikos jaunimas jei jau ir neatsimena tų laikų, kada "valdžia buvo buržuazijos rankose", tačiau visai aišku, kad "išnaudotojų klasės liekanos dar stipriai nuodyja jaunimo protus buržuazinio galvojimo tulžimi". Laikraštis sako, kad "rėžimo priešai pasiekė tam tikrų laimėjimų ypačiai religinėje srityje", nes ypačiai kaimų rajonuose pastebimi "stambūs nukrypimai". Kongreso metu buvo suminėti atsitikimai, kad "berniukai ir mergaitės, netgi komjaunuoliai, padeda kunigams religinių pamaldų metu".

Bet ne tik Lietuvoje. Ir pačioje Rusijos gilumoje, Gorkyj rajone, irgi pastebėta "bebujoją religiniai prietarai". Kad užkirstų jiems kelią, nustatyta plati programa ypačiai aiškinančių konferencijų forma, kad išryškintų antireliginės propagandos reikalą, kuria turi būti "galutinai išrauti buržuazinio tikėjimo likučiai".

"Religinės konfesijos registruoja prozelitų augimą", sako laikraštis. O pavyzdžiui minima, kaip Gorkyj apygardoje, Smirnovsko rajone, komjaunimo komitetas turėjo neseniai išmesti dali narių nusikaltusių tuo, kad jie susituokė bažnyčioje . . . o kita narių dalis patys pasitraukė, pereidami į "priešo" eiles.

"Kunigai, sako "Komsomolskaja Pravda", viešai kreipiasi į tėvus, ragindami mokyti vaikus melstis, nešioti ant kaklo kryželius". O komjaunimo aktyvistai nieko neveikia ir tyli. Gal komjaunimo vietiniai vadai patys ir nebijo religinės įtakos, bet jie nepastebi, kaip religinė įtaka eiliniuose nariuose vis didėja.

"Skaudu čia pažymėti, kad pav. Gorkyj bažnyčia turi puikų jaunimo chorą, o komjaunuolių ratelis tik sulūžusią gitarą . . ." — Baigia liūdnai tas pats laikraštis.

Mes tai skaitydami galime tik pasidžiaugti, kad Lietuvos jaunimas, "nors jau ir neatsimindamas buržuazijos laiku", vis tik savo tėvų tikėjimui lieka ištikimas. O ir tie, kurie yra priversti įsirašyti į komjaunuolius, daro tai ne iš įsitikinimo, bet tik iš prievartos, savo dvasioje pasilikdami "šventos Lietuvos" vaikais. Garbė jiems, o tremties jaunimui pavyzdys kaip reikia branginti tai, už ką jaunimas Lietuvoje savo galvas guldo.

J. Sav.

Pakelės Smilga

PAVASARIS

Jaučiu, atbėgi kloniais,
Jau atskubi pas mus;
Vėl iš tavos malonės,
Žiedų banga užplūs.

Nuplėši žemės rūbus,
Išblukusios žiemos.
Lai jos širdis sugrubus,
Marguos šilkuos liepsnos!

Gelsvų gintarų eiles
Išbarstęs pabaly,—
Sukies žaliam rately,
Melsvų akių būry . . .

Suki suktinį smagų
Tai jievoj, obely . . .
Ir žiedlapiais nusnigę
Takai visoj šaly — — —

GAVĖNIA LIETUVOJE

UŽGAVĖNĖS Lietuvoje, kaip ir visur, būdavo džiaugsmo, juokų, įvairių išdaigų ir riebių valgių diena. Pagaliau Kanapinis nugali riebųjį Lašininį ir tuo paskelbia, kad jau pasibaigė linksmybių dienos—prasideda liūdnas ir rimtas Gavėnios metas, atnešąs sausą pasninką, širdį veriančias giesmes apie Kristaus kančią, kalvarijas, stacijas, didžiąją savaitę ir pasiruošimą pirmajai pavasario šventei—Velykoms.

Sodžiuje nebeišgirsi dainų, armonikos muzikos, vestuvinių žvangučių, niekas nebeklausia, kur ir kada eisime subatvakario praleisti—visi žino ir supranta, kad dabar Gavėnia.

Septynias Gavėnios savaites žmonės praleidžia "sausai" pasninkaudami: iš šeimininkių neišprašysi ne tik mėsiškų, bet ir pieniškų valgių. Dabar ant stalo dažnas svečias silkė, aliejus, aguonų pienas, žirniai, pupos, kanapės—neperdaug įvairūs ir sotūs Gavėnios patiekalai.

Pasninko ir atgailos dvasią stiprina šventieji Gavėnios vakarai. Šiltoje grįčioje po darbų susirenka žmonės, prisimena praleistas dienas, pasakoja įvairius atsitikimus. Netrukus visi nutyla, persižegnoja ir užtraukia iš senų "kantičkų" — giesmynų beveik visų jau atmintinai mokamas giesmes apie Kristaus kančią, apie Marijos sopulingąją širdį, nekalto kraujo ištroškusius žydus, suimančius Išganytoją Alyvų daržely. "Mieli būdavo tie vakarai šiltame užkrosnyje, taip mieli, kad paskui vaikai toli į žmones, į svietą išėję su pagarba, su ašaromis akyse juos prisimindavo" (J. Paukštelis, Kaimynai, 8).

Nemaža sujudimo atnešdavo Gavėnios 3 dienų rekolekcijos, kada visi išsirengia bažnyčion "ožio parduoti" — prieiti velykinės išpažinties ir šv. Komunijos. Neatliksi velykinės—žinos sodžiuje visi kaimynai, pirštais badys ir sakys—"jį ir šventa žemė bijos priimti"...

Šit jau ir po pusiaugavėnio. Saulė pradeda šilčiau kaitinti. Kieme pranyksta suverstų žabų krūvos: viskas dailiai sukapota, sudėta, kiemas išvalytas, sodas išgrėbstytas, tvoros sutaisytos, gandralizdis atnaujintas—neužilgo atsigavės varpai bažnyčioje, atsigaus žmonių širdys ir Velykų rytą visi giedos džiaugsmo Aleliuja!

J. Petrėnas.

Užgavėnių maskaradas Raseinių gimnazijoje, Lietuvoje

NEMOKIME LENGVA RANKA Į GYVENIMĄ

BOL. LUKOŠEVIČIUS

Tautų ir valstybių jėga nepriklauso vien nuo militarinio stiprumo. Nors ir gerai apsiginklavusios tautos nepajėgia išsilaikyti, tinkamai neįvertinusios mokslo ir darbo reikšmės. Dvasinė jėga, be kurios neišsilaiko nė atskiras individas, būtinai reikalinga ir visos tautos gyvenime.

Per šimtmečius Lietuvos priešai veržėsi į mūsų šalį. Negalėdami palaužti vien tik ginklų jėga, jie neretai vartojo ir dvasinius ginklus: uždraudė lietuvišką spaudą, jaunimui bandė įskiepyti svetimas idėjas. Lietuvis išsilaikė ir šios rūšies kovoje. Jo dvasinė jėga pasirodė atsparesnė už priešų puolamąją galią. Bet toji kova dar nesibaigusi, ir lietuviškajam jaunimui, ypač tremties dienas begyvenančiam, privalu nuolat galvoti apie kovą už Lietuvos išlaisvinimą ir ruoštis Lietuvos atstatymo darbams.

Apie to pasiruošimo būdus dar anais laikais dainavo Maironis: "Į darbą, broliai, vyrs į vyrą, šarvuoti mokslu atkakliu! Paimsim arklą, knygą, lyrą ir eisim Lietuvos keliu!" Tad darbas ir mokslas privalo užpildyti mūsų pasiruošimo dienas.

Darbas užgrudina žmogų, sustiprina jo valią, suartina jį su savąja tauta, kuriai dirbama. Juk tik savo žemę bepurendamas, lietuvis žemdirbys taip su ja susigyveno, kad nepabūgęs ir kraujo kainos, gynė savo prakaitu apšlakstytus laukus. Nebūtinai mes visi šiandien esame žemdirbiai, bet kiekvienas dirbame savo darbą, kiekvienas atliekame vienokias ar kitokias pareigas. Atlikime jas sąžiningai, net ir į mažiausius kasdieninius darbelius įdėkime savo širdies. Su gerai atliktu darbu gims nauji troškimai ir pasiryžimai, tėvynės meilė klestės ir augs, o mūsų širdys prisipildys džiaugsmo.

Kitas mūsų šarvas—mokslas. Mes turėsime papildyti praretusias mūsų valstybininkų, mokslininkų ir visuomenininkų eiles, turėsime užimti tų pasišventusių žmonių vietas, kurie nepriklausomo gyvenimo laikotarpy iškėlė Lietuvą į kultūringųjų tautų tarpą. Ar mes dažnai pagalvojame apie tai, koklą svarbią pareigą tuo reikalavimu mums uždeda tėvynė? Ne sau mes turime semtis mokslo šviesos, bet savo tėvynei, kad ją prikelti galėtume, kad kitiems ateity kelią rodytume. Lietuva lauks mūsų sugrįžtant, ir lauks mūsų ne tuščiomis rankomis.

Kol dar nevėlu, mes privalome semtis mokslo, pripildyti pasaulio mokyklas ir su didžiausiu entuziazmu rankioti kiekvieną žinelę, kuri bus naudinga Lietuvos ateičiai.

Lietuviškojo jaunimo rankose dabar mūsų tautos ateitis. Į savo užduotį žvelkime rimtai ir atlikime savo pareigą. "Tu esi žmonijos gėlė, esi žemės pavasaris," — apie jaunimą kalba rašytojas Ed. Montier, — "tavo gyslose, tavo širdyje glūdi protinė, jausminė ir medžiaginė krašto ateitis. Bet neprisirišk prie praeinančių daiktų, nenumok ranka į gyvenimą, kurio tu esi valdovas, bet neturi teisės jo išnaudoti."

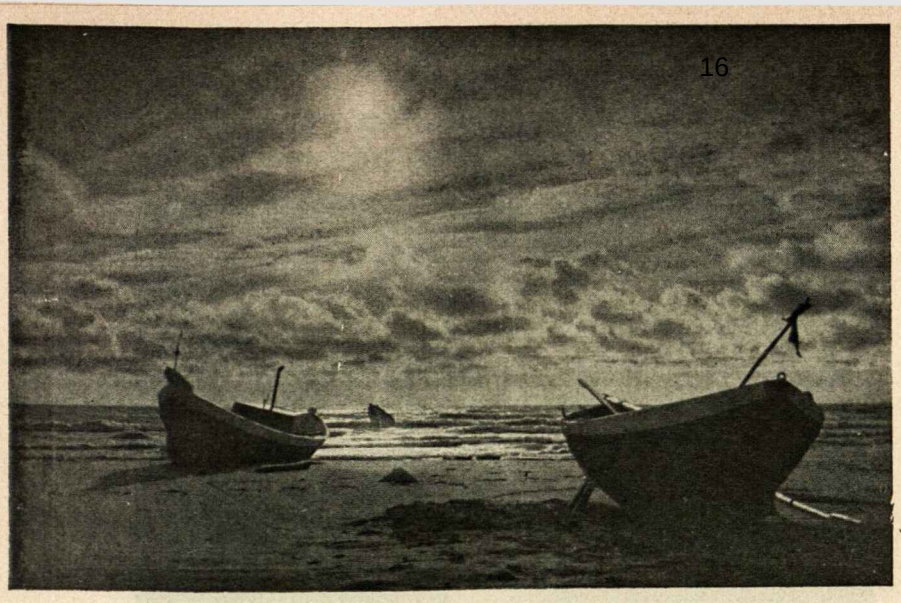

Valtys Lietuvos pajūryje

A. Rygūnas

NOSTALGIJA

SENIAI, mažosiom kūdikio dienom, ant upės [kranto
Sugriuvo mano smėlio karalystė.
Ir aš jutau tada, kaip mano veidu krenta
Ašara.
Smėlėtom rankom nubraukiau akis.
— — — — — — — — — — — —
Po daugel metų — kaip spalvų žieduose —
Iš meilės žodžių nusipyniau laimės karalystę.
Ir sakė ji:
—Ateik, save aš atiduosiu.
Bet man širdy
Teberuseno smėlio karalystės liūdesys.
Kaltomis rankomis užsidengiau akis.

O mano meilė klausė nekantri:
—Kodėl verki šią laimės valandą,
Ko liūdi tu?
Nubiro veidu ašara —
Kaip kūdikio.

SUDIEV

TU nesakyk,
Kad, kaip pavasario gėlė sužydus,
Laimė
Jau nuraškė savo valandą
Ir nebegrįš.

Tu nekalbėk,
Jog šviesią dieną nulydėjęs vakaran,
Užgeso džiaugsmas,
Ir Tavo lūpomis daugiau
Nebežėrės.

Tu būk tyli
Ir pastovėk dar valandėlę čia —
Leisk praeitin nuvystančiom dienom
Įsisukt pamažėli
Širdin.

LIETUVOS KLIMATAS

Visiems mums teko pažinti bent keletą kraštų ir įvairius jų klimatus. Pastebėjome, kad prie vandenyno ar jūros klimatas švelnesnis, o giliau į žemyną aštresnis. Taigi, yra pagrindiniai du klimato tipai: jūrinis ir žemyninis.

Lietuvos klimatas yra pereinamo tipo iš jūrinio į žemyninį. Pajūrio klimatas yra švelnus, neturi didelių šalčių nei didelių vasaros karščių. Tačiau Rytinėje Lietuvoje jaučiamas žemyninis klimatas: žiemos šaltesnės ir vasaros kaitresnės. Palyginę Lietuvos klimatą su New Yorko ar Chicagos, pripažinsime, kad Lietuvos klimatas yra geras. Tiesa, pas mus truputį mažoka saulės, gal kiek per trumpos vasaros ir retkarčiais užeina tokios šaltos žiemos, kad daugelis vaismedžių iššąla. Bet jis yra sausas, nevargina didžiu karščiu. Pasitaiko ir visai švelnių žiemų. 1943 m. žiema buvo švelnesnė nei šioji New Yorke.

Tiksliau būtų, jeigu palygintume Lietuvos klimatą su V. Europos tos pačios geografinės platumos (54—56 lyg.) klimatu. Anglijoje, Danijoje, pietų Švedijoje klimatas daug švelnesnis, o Maskvoje jau žiemos žymiai šaltesnės. Klimatą veikia įvairios srovės. Vakarų Europą pasiekia nuo Centrinės Amerikos krantų ateinanti šilta Golfo srovė. Nors New Yorkas yra toje pačioje geografinėje platumoje kaip Neapolis, bet čia žymiai šalčiau, nes jį paliečia šaltoji Labradoro srovė. Kalnai turi taip pat didelės įtakos klimatui: jie užstoja arba palieka laisvą kelią vėjams.

Pajūrio ruože medžiai auga pasvirę rytų pusėn. O tai dėl to, kad nuolatos pučia stiprūs vakarų vėjai. Kai kurios pakrančių pušelės net prigulę prie smėlio. Ne retai nuo Anglijos ir Islandijos atlekia stiprūs vėjai, vadinami ciklonais, kurie tikrumoje prasideda prie Antilų salų ir nepaprastu greičiu lekia per visą Atlantą. Tai žemo slėgimo oro sūkuriai, kurie vasarą orą atšaldo, o žiemą sušildo: pradeda lyti, atsiranda rūkas. Šalti vėjai, anticiklonai, atkeliauja iš Sibiro. Joki aukšti kalnai jiems nepastoja kelio ir, perlėkę visą Rusiją, ateina pas mus, atnešdami Sibiro šaltį. Tuomet temperatūra krinta iki — 40°C, prasideda sausas ramus šaltis.

Lietuvoje vidutinė metų temperatūra yra apie 6°C. Šilčiausias mėnuo yra liepos (vidutinė temp. rytuose 19°C, o pajūryje—17°C), šalčiausias—sausis su vdutine temperatūra—6°C rytuose ir—3°C Klaipėdoje.

V. G.

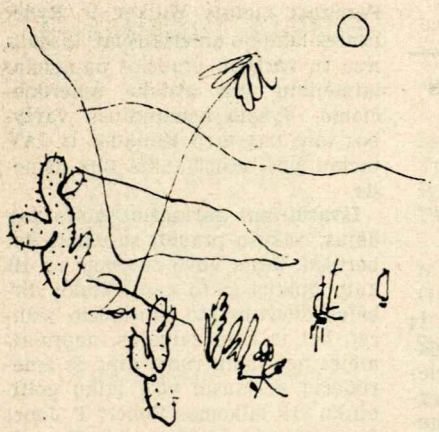

Stovyklaujame po Pietų Kryžiumi

ATEITININKŲ STOVYKLA AUSTRALIJOJE

A. KUBILIUS

Šių metų sausio pradžioje net dvi savaites tolimojoje kengūrų žemėje, Australijoje, prie Indijos vandenyno, skambėjo lietuviškos dainos. Tai stovyklavo australiečiai ateitininkai moksleiviai, susirinkę į pirmąją tame krašte ateitininkų stovyklą. Adelaidės moksl. ateitininkų arkiv. Jurgio Matulaičio vardo kuopa buvo stovyklos rengėjai. Stovykla vyko Aldingos vasarvietėje, maždaug 32 mylios nuo Adelaides, prie Indijos vandenyno.

Stovykloje dalyvavo 22 moksleiviai, dalis iš jų neateitininkai, ir keletas vyresniųjų at-kų, kurie tvarkė stovyklos reikalus. Suvažiavome į Aldingą sausio 2 d. Australijoje tuo metu pats vidurvasaris. Pirmosios dienos pareikalavo iš mūsų nemaža kūrybos ir darbo, kol gražiai išpuošėme stovyklos rajoną ir patalpas. Netrukus iš Adelaidės kasdien pradėjo lankytis svečiai ir paskaitininkai. Pirmiausia mus atlankė At-kų Fed. Įgaliotinis Australijoje kun. dr. P. Jatulis, kuris jaukiai išpuoštoje "koplyčioje" atnašavo Šv. Mišių auką ir stiprino mūsų jaunas širdis.

Ponai A. Gavelis, J. Ivaška ir B. Plokštis buvo kiti pirmosios savaitės svečiai, savo paskaitomis praturtinę mūsų žinojimą. Tada išgirdome apie idealų reikšmę gyvenime, susipažinome su ateitininkų organizacine santvarka ir prisiminėme Lietuvos nepriklausomybės kovas.

Sausio 9 d. buvo paskirta lietuvio Partizano pagerbimui. Pr. Pusdešris savo paskaitoje mums atvedė lietuvius partizanus, parodė jų pasišventimą. Ponia P. Gavelienė papasakojo savo pačios prisiminimus iš tų laikų, kai ji dalyvavo Lietuvos nepriklausomybės kovose. Vakare, prie laužo, buvo meninė dalis su gyvaisiais paveikslais, poezija ir partizanų dainomis.

Sekančią dieną turėjome daugybę svečių. Aplankė mus tėveliai Turėjome parodomąjį jaun. ateitininkų susirinkimą, kurį pravedė B. Grubliauskas. R. Plokštytė skaitė referatą apie at-kų ženkliuką, iš "Ateities" paskaitė S. Rūkštelė, savos kūrybos feljetonu visus gražiai nuteikė A. Stepanas, o R. Ivaškaitė gražiai padeklamavo.

Antroji savaitė vėl davė mums keletą paskaitų. M. Gavėnienė supažindino su pirmąja pagalba nelaiminguose atsitikimuose, J. Stepanas papasakojo ateitininkų istoriją, o A. Kubilius supažindino mus su lietuvių literatūra ir rašytojais. Sausio 15 dieną šventėme Klaipėdos dieną. P. A. Stepanienė papasakojo apie lietuviškojo pajūrio grožį ir jo gyventojus. Vakare tylioj eisenoj nužygiavome prie vandenyno, sukalbėjome vakarinę stovyklos maldą, tylos minute pagerbėme Klaipėdos sukilelius ir, Tautos Himną giedant, į vandenyno bangas nuleidome trispalve papuoštą žaliu lapų vainiką. Tuo pačiu metu padangę nušvietė įvairiaspalvės ugnys.

Kasdien po 4—5 valandas praleisdavome prie vandenyno besimaudydami ir bežaisdami. Išmokome daugybę naujų dainų, šokių ir žaidimų. Mums vadovavo ponia Milaknienė, kuri mūsų dainas palydėdavo akordeono muzika. Vakarais buvo sekamos pasakos, menamos mįslės. Turėjome eilę konkursų. Lietuvos istorijos ir geografijos žinojime geriausiai pasirodė R. Plokštytė ir R. Dunda. Eilėraščių deklamavime—E. Matiukaitė ir A. Zamoiskis. Dainų daugiausia žinojo A. Dičiūnas ir R. Plokštytė.

Stovyklos uždarymui sausio 17 d. vėl privažiavo daug svečių, o mes turėjome parodyti visus savo sugebėjimus. Penki jaunesnieji at-kai davė iškilmingą pasižadėjimą: R. Plokštytė, G. Ivaškaitė, R. Ivaškaitė, A. Stepanas ir S. Rūkštelė. Iškilmėms vadovavo kun. dr. P. Jatulis. Ir kai paskutinį kartą nuaidėjo Tautos ir ateitininkų himnai, sakėme vieni kitiems sudiev ir iki pasimatymo kitoje stovykloje.

Stovyklai vadovavo mūsų kuopos globėja A. Stepanienė, nusipelniusi didžiausios moksleivių at-kų padėkos.

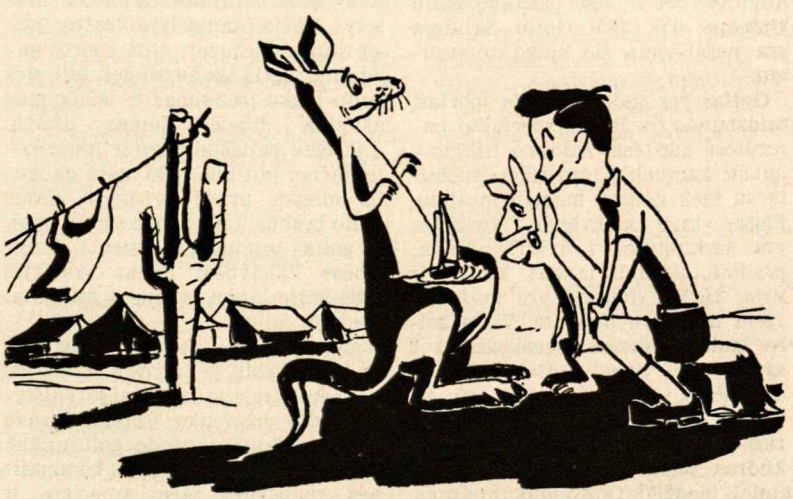

Taip iš Amerikos vaizduojamės stovyklaujančius Australijoje

(Pieš. G. Botyriaus)

SPORTAS

Rašo

K. KEBLINSKAS

PREZIDENTO SPORTAS

GOLFAS IR JO ISTORIJA

Kiekvieną kartą, kai prezidentas Eisenhoweris išvyksta atsikvėpti į kurį nors kurortą, radio žiniose, tarp įvairių politinių pasaulio įvykių, paminimas ir golfas. Dabartinis Jungtinių Valstybių prezidentas, betgi, nėra pirmasis valdovas, pamėgęs šį sportą — Anglijos Karolis I, Jokūbas II, garsioji Marija Stuart ir daugelis kitų monarchų buvo žinomi kaip golfo entuzijastai. O su politika ir politikais golfas susijęs jau nuo senų laikų — XV amž. viduryje Škotijos parlamentas išleido įstatymą, kuriuo uždraudė žaisti golfą ir futbolą, kaip "nenaudingus žaidimus". Mat ano meto škotai buvo taip pamėgę golfą, kad retas kuris bandydavo savo taiklumą su lanku ir strėle. Kadangi krašto gynybai taiklūs šauliai buvo būtini, po keliolikos metų parlamentas draudimą pakartojo, paskirdamas nemažas bausmes už golfavimą. Nežiūrint to, golfas neišnyko. Net ir Jokūbas IV, pats pasirašęs ediktą, slaptai žaisdavo.

Nors golfas buvo labai populiarus Škotijoj, tačiau kituose kraštuose, net pačioj Anglijoj, tuo metu tebuvo mažai žinomas. Tik kai aštuonioliktame šimtmetyje įsisteigė pirmieji golfo klūbai, šis sportas išplito ir pradėjo įgauti šiandienines formas. Šv. Andriaus golfo klubas, bene seniausias klubas Anglijoj, labai daug pasitarnavo golfo suvienodinimui ir taisyklių nustatymui. Ir šiandien šis klubas vadovauja ne tik Anglijos, bet ir viso pasaulio golfo klubams. Tik JAV Golfo Sąjunga yra nesaistoma šio klubo sprendimų.

Golfas yra individualinis sportas, žaidžiamas tik lauke, specialiai paruoštose aikštėse. Žaidimo tikslas—įmušti kamuolį į tam tikrą duobutę su kiek galima mažiau mušimų. Plotas tarp kiekvienos duobutės yra suskirstytas į keturias dalis: pradmė, tarpinis laukas, kliūtys ir veja, kurios viduryje yra maždaug 12cm diametro duobutė. Visas golfo laukas paprastai susideda iš 9 ar 18 tokių vienetų. Atstumai tarp duobučių nevienodi—nuo 100 iki 600 metrų. Kliūtys irgi būna įvairios—upeliai, dirbtini grioviai ar kūdros. smėlio kupstai, duobės, pylimai, medžiai. Golfo laukai paprastai būna kalvoti ir taip sutvarkyti, kad visi 18 etapų kuo nors skirtųsi.

Golfui žaisti reikalinga nemažai įrankių. Žaidėjai paprastai turi 14 įvairios konstrukcijos lazdų. Kiekviena lazda turi savo paskirtį: viena jų mušamas kamuoliukas pradedant žaidimą, kada svarbu numušti kuo toliau, kitos vartojamos išmušti kamuoliuką iš smėlio, aukštos žolės, mušti prie kalną ar į pakalnę ir panašiai. Pats golfo kamuoliukas yra kiek didesnis už stalo teniso sviedinuką, sveria apie 50 gramų, padarytas iš kietos gumos.

Rungtynėse ar varžybose golfas žaidžiamas dviem būdais. Oficialiuose turnyruose laimėtoju laikomas tas, kuris laimi daugiau etapų negu jo oponentas. Etapą laimi tas, kuris pirmas įmuša kamuoliuką į paskirtą duobutę. Kiekvienas žaidėjas turi savo kamuoliuką ir muša paeiliui. Žaidėjai stengiasi numušti kamuoliuką iš pradmės į veją, bandydami išvengti kliūčių. Veja paprastai pasiekiama per kelis mušimus. Kamuoliuką liesti rankomis negalima—žaidėjas muša nuo ten kur kamuoliukas nukrinta. Kartais žaidžiama neatsižvelgiant į tai, kiek etapų kuris laimi, bet į tai, su kiek mušimų žaidėjas baigė visus 18 etapų. Perėjęs visą golfą su mažiausiai mušimų, laikomas laimėtoju.

Golfas yra įdomus savo įvairumu. Kiekvieną kartą mušdamas kamuolį, žaidėjas susiduria su skirtingomis aplinkybėmis ir kliūtimis. Be to, pats žaidimas nėra varginantis, nereikalauja daug fizinės jėgos. Todėl golfą žaidžia visi—ir jaunimas, ir vyresnio amžiaus žmonės, ir moterys. Tačiau daugelyje kraštų (buvo taip ir Lietuvoj) šiuo sportu galėjo džiaugtis tik turtingesnieji, nes golfo lauko įrengimas ir išlaikymas atsieina dideles sumas pinigų. Anksčiau panašiai buvo ir Amerikoje, tačiau jau nuo 1930 metų daugelis miestų pradėjo įsigyti viešus golfo laukus, taip dabar šiame krašte golfas prieinamas visiems. Jungtinėse Valstybėse dabar yra virš 3000 golfo laukų ir apie 4 milijonai žaidėjų.

Metų bėgyje įvyksta visa eilė golfo pirmenybių ir turnyrų, žymiausi iš jų Anglijoje ir Jungtinėse Valstybėse. Čia susirenka išmėginti savo jėgas geriausi pasaulio golfininkai. Kasmet vyksta ir trejos komandinės rungtynės tarp Amerikos ir Anglijos: profesionalai rungiasi dėl Ryder taurės, mėgėjai — Walker taurės, o moterys dėl Curtis taurės. Pereitais metais Walker ir Ryder taures laimėjo amerikiečiai. Ir šiaip, nuo tų varžybų pradžios daugumas laimėjimų yra atitekę amerikiečiams. Vyksta komandinės varžybos taip pat tarp Kanados ir JAV, tačiau šios nesusilaukia tiek dėmesio.

Išvardinant geriausius golfo žaidėjus, reikėtų pradėti su Allan Robertson, kuris buvo žinomas ne tik kaip puikus golfo kamuoliukų dirbėjas devyniolikto šimtmečio viduryj, bet ir kaip žaidėjas, nepralaimėjęs nei vienų rungtynių. Iš amerikiečių geriausiu visų laikų golfininku yra laikomas Robert T. Jones Jr., pirmasis žaidėjas laimėjęs visus keturis didžiuosius Amerikos ir Anglijos turnyrus tais pačiais metais. Francis Ouimet, Walter Hagen, Gene Sarazen, Sam Snead taip pat laikomi žymiausiais golfo žaidėjais. Netektų pamiršti ir garsaus Ben Hogen, kuris buvo susižeidęs, bet paskum vėl grįžo į sporto pasaulį, laimėdamas Amerikos profesionalų turnyrą 1950, 1951 ir 1953 metais. Pernai jis laimėjo ir Anglijos profesionalų turnyrą.

Iš žymesnių moterų golfininkių reikėtų paminėti anglę Lady Margaret Scott, stebinusią visus prieš keliasdešimt metų, amerikietes Margaret Curtis, Babe Didrickson—Zaharis pirmoji amerikietė laimėjusi Anglijos moterų turnyrą (ir Betsy Rawlins, kuri laimėjo tris didžiuosius Amerikos moterų turnyrus pereitais metais.

SPORTO APŽVALGA

* **Lituanicos laimėjimai.** Illinois universiteto Urbanoje lietuvių studentų sporto klubas Lituanica šią žiemą nepaprastai stipriai pasireiškė universiteto krepšinio ir tinklinio varžybose. Krepšinio pirmenybėse dalyvavo net 120 komandų. Lituanica užėmė trečią vietą, savo pergalėmis prasiskynusi kelią iki pat pusfinalinių rungtynių, kuriose suklupo prieš stiprų Sigma Chi klubą rezultate 62:35.

* Užtat tinklinio pirmenybėse Lituanica laimėjo pirmąją vietą iš pirmenybėse dalyvavusių 42 komandų. Finale lietuviai susitiko su kiniečių studentų komanda, kurią lengvai nugalėjo 2:0 (15:13, 15:6)

* Kovo pradžioje Lituanica padarė iškylą į Kanadą, kur sužaidė dvejas krepšinio rungtynes, abejas laimėdama. Hamiltono lietuvių Kovas buvo nugalėtas 105:36. Antros rungtynės su dabartiniu Š. Amerikos lietuvių krepšinio meisteriu Toronto "Vyčiu" buvo sunkesnės, bet Lituanica vistiek laimėjo rezultatu 88:68.

* **Romanas Arlauskas** laimėjo korespondencines Australijos šachmatų pirmenybes ir tuo būdu tapo oficialiu Australijos šachmatų meisteriu.

PAVASARIO SAPNAI

Tarp pavasario egzaminų

Pamilo Dobilas Ramunę...

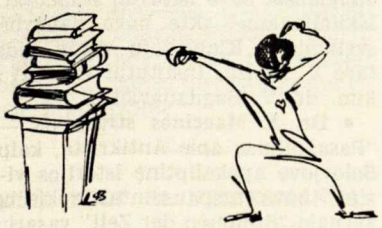

Mirtis priešams

Kas subatos vakarėlį

ČIUKAS DĖLIS

TU POETAS

Man kartą ji pasakė—tu poetas,
Tu parašyk eilėraštį apie akis,
Ir tu žinai, jei bus gražiai sudėtas,
Tai man per veidą tyra ašara nukris.

Manau--būtų gerai, jei ji paverktu--
Galėč' apie tai bičiuliams pasigirt--
Ir aš sakau—gerai, paverk tu,
Ir mūzas pasikvietęs šokau virt.

Rašiau apie akis—kaip jos sudėtos,
Kad baltos jos aplinkui, rudos vidury,
Kad spinduliams praljst yra tam tikros vietos,
Ir dengia visą reikalą raginė, rods, plėvė.

Rašiau, kaip kraujas tas akis maitina,
Dėlto raudonos būna kartais vakarais.
Rašiau, kaip kartais, žiūrint į vaikiną,
Išsiplečia lėlytės skrituliais.

Rašiau... ne, nerašiau daugiau,
gana jau buvo,
Jau ašara ištryško jai iš mėlynos akies;
Ne—jau abidvi akys ašarom pasruvo,
Ir man taip griebė jausmas už širdies.

Ir ji pasakė man—tu nekeptas kotletas,
Tu neišauklėtas koldūnas, gabalas mėsos,
Tu iš arklienos bulijonas, ne poetas,
Įžeist drįsai mane, romantiškos sielos!

Išbėgo tekina iš kambario, subildo tik parketas.
Per langą dar žvelgiau, kaip prietemoj matyt
Dar buvo josios lieknas siluetas,
Ir aš gailėjausi, kad negimiau poetas
Ir kad rimtai nemoku parašyt.

Šeimininkė, palikdama namus visai dienai, viską gerai užrakino ir prie durų prisegė raštelį krautuvės pasiuntinuko žiniai: "Visi išėjo. Nieko nepalikit."

Sugrįžusi namo, ji, savo didžiausiam pasibaisėjimui, rado visą namą suveltą ir brangiausius daiktus povogtus. Gi raštelyje ant durų buvo prierašas: "Dėkui! Mes daug nepalikom!".

Juodu-Juodavičius (labai besididžiuojąs savo kilme):

—Jei tu gali rytoj pas mane užeiti, aš tau parodysiu mūsų šeimos medį.

Kurpaitis: — Gaila, bet aš prižadėjau užeiti pažiūrėti žiurkėnų kopūstus.

Aš ir Mozartas

Jaunas muzikas, prieš kelerius metus baigęs studijas, draugams mėgdavo sakyti: "Aš ir Mozartas". Kai vėliau muzikos kritikai jį gerokai išprausė, perleido per kritikos koštuvą jo kompozicijas, jis pakeitė žodžių eilę, tardamas: "Mozartas ir aš". Dar vėliau, kai jau artėjo muziko gyvenimo vakaras, kada jis pats kritiškai vertino ir žiūrėjo į savo kompozicijas, kukliai pratardavo: "Mozartas!"...

Vienas pilietis užmigo letargo miegu, bet spėjo atsigauti, dar draugams jo nepalaidojus. Vienas iš jų paklausė jo, kaip jis jautėsi numiręs.

— Numiręs! — pasipiktino šis. — Aš nebuvau numiręs, ir aš tai žinojau, nes mano kojos buvo šaltos ir buvau pasiutusiai alkanas.

— Bet kaip gi tu galėjai iš to spręsti, kad tu nebuvai numiręs?

— Matai, labai paprastai: aš žinojau, kad neturėčiau būti alkanas, jeigu būčiau danguje; gi jei būčiau kitoje vietoje, mano kojos nebūtų šaltos.

Per Ameriką keliaujantis turistas stebėjosi Kalifornijos stebuklais, nurodomais jam vadovo.

— Kokie gražūs greipfrutai! — pastebėjo jis susižavėjęs, kai jie pravažiavo pro citrinų medžius.

— O, tos citrinos yra palyginant gana mažos, nes šiemet metai buvo blogi, — paaiškino kalifornietis.

— Kas tie milžiniški žiedai? — pasiteiravo turistas, pavažiavus kiek toliau.

— Tai tik plotelis pienių, — atsakė vadovas.

Netrukus jie privažiavo Sakramento upę.

— Aa, — sukruto turistas, — kažkieno radijatorius prakiuro!

KREIVOS ŠYPSENOS

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ BIBLIOTEKA

DARBAI ŽMONĖS

VASARIO 16 VISAM PASAULYJE

Pakilia nuotaika ir dideliu užsidegimu laisvojo pasaulio lietuviai minėjo šiemet trisdešimt šeštąsias metines nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Visas vasario mėnuo praėjo minėjimų ženkle. Jie buvo rengiami visuose pasaulio kraštuose, kur tik lietuvis laisvai gali išreikšti savo meilę tėvų žemei. Vienur anksčiau, kitur vėliau, vienur su iškilmingomis kalbomis ir koncertais, kitur tik kuklūs bet reikšmingi — Vasario 16-tosios minėjimai sutraukė tūkstančius lietuvių, atnaujino pasiryžimą tolimesnei kovai už Lietuvos išlaisvinimą.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kur daugiausia lietuvių gyvena, Vasario 16 buvo minima itin iškilmingai. Daug dėmesio buvo kreipta į Lietuvos vardo iškėlimą įvairiose JAV valdžios institucijose, spaudoje ir per radiją. Pirmą kartą mūsų istorijoje Vasario 16 dieną JAV Kongresas paminėjo taip nuoširdžiai ir reikšmingai. Tos dienos senato posėdis buvo pradėtas specialia malda, kurią sukalbėjo lietuvis prel. dr. L. Mendelis, Baltimorės lietuvių klebonas. 11 senatorių ir 48 kongresmanai pasakė ilgesnes ar trumpesnes kalbas tos dienos posėdžiuose, gražiai atsiliepdami apie Lietuvą. Kalbėjo ir senato pirmininkas, JAV viceprezidentas Nixonas. Dar keliasdešimt kitų kongresmanų įteikė savo sveikinimus. Dalis sveikinimų buvo transliuojama per Amerikos Balsą į Lietuvą. Valstybės sekretoriaus Foster Dulles vardu, jo pavaduotojas Walter B. Smith, padarė oficialų JAV vyriausybės pareiškimą, kuriame tarp kitko pasakė: "Su lietuvių tauta mus riša bendra laisvės ir nepriklausomybės meilė. Mes giliai užjaučiame dabartinėje jos nelaimėje. JAV-bės tebepripažįsta Lietuvos nepriklausomybę... ir lieka ištikimos tiems principams, kuriems Amerikos tauta tebėra ištikima nuo jos pačios Nepriklausomybės Deklaracijos paskelbimo."

Beveik visos rytinės dalies JAV valstybės Vasario 16 oficialiai paskelbė Lietuvos Respublikos diena ir savo gyventojus ragino ją paminėti. Philadelphijos Laisvės Halėje buvo skambinamas Laisvės Varpas komunizmo pavergtųjų tautų prisiminimui. Dideli ir mažesnieji laikraščiai visur paminėjo mūsų tautinę šventę. Toks New York Times net vedamąjį įsidėjo, kuriame tarp kitko rašė, kad "Baltijos valstybių klausimas lieka ir toliau slėgti pasaulio sąžinės". Įvairios radijo stotys taip pat paminėjo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą. Savaitinėje programoje, kurioje ABC radijo tinklo stotys supažindina amerikiečius su Amerikos Balso darbu, didelė dalis programos buvo skirta Lietuvai.

Didesniuose ir mažesniuose miestuose ir miesteliuose vyko minėjimai. Chicagoje susirinko net trys tūkstančiai lietuvių, Bostone apie du, New Yorke apie tūkstantį. Kalbėjo žymūs mūsų visuomenininkai ir amerikiečių atstovai, dainavo chorai, šoko tautinių šokių šokėjai, pasirodė mūsų solistai ir artistai.

Lituanistinės mokyklos, atskiros organizacijos — skautai ir ateitininkai—daug kur turėjo savo uždarus minėjimus. Įvairiose kolegijose ir universitetuose lietuviai studentai pasistengė supažindinti savo kolegas su Lietuvos reikalais. Kai kur Vasario 16 minėjimai buvo rengiami specialiai amerikiečiams. Tokį minėjimą Los Angeles amerikiečių parapijoje surengė kun. L. Jankus. Po paskaitos, kurią skaitė p. Hriškevičius, muzikinę dalį išpildė smuikininkas Vl. Motiekaitis. Salę puošė meniškas įrašas anglų ir rusų kalbomis: Pasaulio Išganytojau, išgelbėk Rusiją!

Ir iš kitų kraštų ateina panašios žinios apie Vasario 16 minėjimus. Kanadoje, Australijoje, Pietų Amerikos valstybėse, o taip pat ir Vokietijoje lietuviai dėjo visas pastangas, kad Lietuvos vardas nepraeitų nepastebėtas.

Daugely kraštų, kur gyvena lietuviai, buvo išsirūpinta per radiją to krašto kalba papasakoti apie Lietuvą ir duoti muzikos, taip Lietuvos vardas buvo kuo plačiausiai išgarsintas.

Gražiai ir įspūdingai paminėjo šventę Romos lietuviai. Nuoširdų žodį tarė kardinolas Pizzardo. Daug vietos Lietuvai skyrė Romos laikraščiai. O Romos miesto taryba Vasario 16 proga nutarė Lietuvos vardu pavadinti vieną iš Romos aikščių.

J. Baužys.

• **Lietuvybės Studijų Institutas** Chicagoje vasario 13 d. iškilmingu aktu baigė savo darbą ir suteikė kurso baigimo diplomus gausiam klausytojų būriui. Institutas paskaitų kursą lietuviškųjų reikalų temomis pradėjo dar pereitą rudenį. Per tą laiką kursantai išklausė 27 paskaitas. Institutą globojo Loyolos universitetas Chicagoje, kurio vardu išduoti ir diplomai. Didesnę dalį klausytojų, net 48, sudarė lietuvės kazimierietės vienuolės. Kiti klausytojai, kurių buvo per 30, daugiausia buvo lietuviai studentai. Iškilmingame akte buvo daugybė sveikinimų. Klausytojų vardu žodį tarė V. Kleiza. Institutui vadovavo kun. dr. V. Bagdanavičius.

• **Dr. A. Maceinos straipsnis** — "Pasakojimas apie Antikristą, kaip Solovjovo apokaliptinę istorijos viziją" buvo atspausdintas vokiečių žurnalo "Stimmen der Zeit" vasario numeryje. Straipsnis sudaro įvadą Dr. Maceinos knygai, kurią leidžia Herderio knygų leidykla.

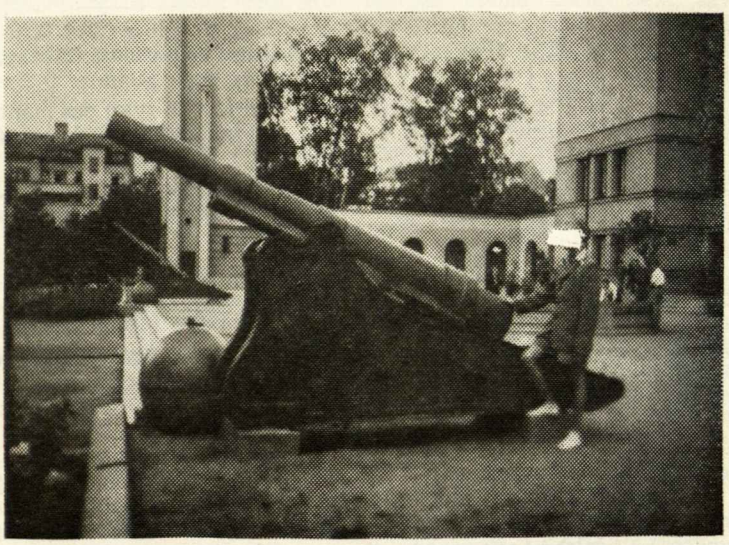

Karo Muziejaus sodelis su bokštu, kuriame skambėjo Amerikos lietuvių dovanotas Laisvės Varpas. Nuotrauka nuimta Kaune praėjusių metų (1953) vasarą. ("Darbininko" klišė)

• **Vaikų literatūros fondas** neseniai įsteigtas Australijoje. Jo steigėju yra "Australijos Lietuvis". Fondo uždavinys bus tinkamai ir skoningai leisti vaikų literatūros knygas ir jas platinti visame pasaulyje.

• **Popiežiaus Pijaus XII** penkiolikos metų Kristaus Įpėdinio sukaktį plačiai paminėjo viso pasaulio katalikai. Jis buvo išrinktas popiežiumi 1939 metais kovo 2 d. Šiemet Popiežius švenčia ir 78 metų amžiaus sukaktį. Šiuo metu Popiežius dar nėra galutinai pasveikęs iš rimtos ligos. Todėl visame pasaulyje katalikai kartu su sveikinimais jubiliatui, kreipiasi į Aukščiausiąjį, prašydami Popiežiui sveikatos ir ištvermės.

• **Jono Griniaus** 3-jų veiksmų drama "Žiurkių kamera", kuri prieš kurį laiką buvo spausdinta "Aiduose", neseniai buvo parodyta Clevelando lietuviškojo teatro scenoje. "Žiurkių kamera" yra psichologinė drama, kurioje parodoma du skirtingi žmogaus pasauliai—krikščioniškasis ir komunistinis. Veikalą pastatė ir režisavo Vladas Bražiulis, vaidino Clevelando scenos mėgėjai.

• **O. V. L. Milašiaus,** lietuvių poeto, rašiusio prancūziškai, 15 metų mirties sukaktį atžymėjo Paryžiaus lietuviai. Ta proga kovo 2 d. buvo surengtos pamaldos, aplankytas poeto kapas. Sukaktį atžymėjo didieji Paryžiaus laikraščiai. O. Milašius buvo ilgus metus Lietuvos pasiuntinys Prancūzijoje.

MIRĖ PROF. M. NIEDERMANNAS

Š. m. sausio 12 d., sulaukęs 80 metų amžiaus, Šveicarijoje mirė didelis lietuvių kalbos žinovas ir nuoširdus bičiulis prof. Max Niedermannas. Dar pereitojo šimtmečio pabaigoje Niedermannas baigė Bazelio universitetą, Šveicarijoje, vėliau studijavo Freiburge, kur ir susidomėjo lietuvių kalba. Kurį laiką dėstė klasikines kalbas Bazelio u-te, paskui ordinarinio profesoriaus titulu profesoriavo Neuchatelio universitete. Prof. Niedermannas be lotynų ir graikų kalbų dėstė sanskrito, lietuvių ir rusų kalbas, be to ir lyginamąją kalbotyrą. Po Didžiojo Karo šveicarų spaudoje parašė keliasdešimt straipsnių apie Lietuvą, gindamas lietuvių teises į Vilnių ir Klaipėdą. 1921 metais prof. Niedermannas lankėsi Lietuvoje. 1926 metais jis pradėjo didelį darbą — "Lietuvių rašomosios kalbos žodyno" redagavimą. Žodyną leidžia C. Winter leidykla Heidelberge. Iki šiol yra išėję 22 sąsiuviniai (iki raidžių pra—). Prie žodyno redagavimo dirbo taip pat prof. Sennas ir prof. Brenderis. Šiam mirus dabar prie žodyno dirba prof. A. Salys.

IŠ PAX ROMANA GYVENIMO

•Praeitų metų spalio mėnesį Roymont vienuolyne, netoli Paryžiaus, įvyko pirmasis tarptautinis katalikų teisininkų kongresas. Jame dalyvavo per šimtas teisininkų iš 14 valstybių. Kongreso pagrindinė tema—šeimos apsauga.

•Šiemet įvyks antrasis pasaulinis katalikų menininkų kongresas. Pirmas toks kongresas įvyko 1950 metais Romoje. Tada buvo nuspręsta įsteigti tarptautinį menininkų sekretariatą, kuris pasistengtų apjungti katalikus menininkus.

• Š. m. balandžio 2—6 dienomis Vienoje, Austrijoje, Pax Romana Generalinis Sekretoriatas rengia tarptautines Liturgijos Studijų Dienas. Jose bus nagrinėjamos temos: Liturgija ir Bažnyčia, liturgijos forma, liturginiai ciklai, liturgija universitetinėje bendruomenėje ir kt. Įvairių kraštų federacijų atstovai darys pranešimus apie tų kraštų liturginį gyvenimą.

•Tarptautinis katalikų inžinierių kongresas šiemet įvyks Olandijoje, Delft mieste, liepos 22—25 dienomis. Dalyvių numatoma jau apie 70. Kongrese bus pasidalinta žiniomis iš mokslo ir technikos srities ir paliesta socialinis katalikо inžinieriaus vaidmuo gyvenime.

• Pax Romana paskutiniu laiku yra atkreipusi didelį dėmesį į Azijos tautų reikalus. Vienas iš pagrindinių veiklos punktų šiemet bus taip pavadintas Azijos seminaras. Atskiros federacijos raginamos susipažinti su Azija ir jos studentais užsieniuose. Tai gali būti pasiekta per tarpusavio bendradarbiavimą, kuris turi būti labai atsargus ir jautrus, kad Azijos studentas grįžęs namo, nesakytų taip, kaip anuomet Gandhi kalbėjo: "Aš išmokau mylėti Kristų ir nekęsti krikščionių." Visuomet reikia prisiminti, kad Azijos studentai atvyksta iš kraštų su brangiomis ir senomis kultūrinėmis tradicijomis.

• Ekvadoro katalikės studentės yra susiorganizavusios į veiklią organizaciją — Juventud Estudiante Catolica Femenina, kuri yra artimame kontakte su Pax Romana ir Ibero (Amerikos Kat. Stud. organizacija). Nuo 1936 metų ekvadorietės kat. studentės turėjo du kongresus ir kasmet po studijų dienas. Stipriai veikia Ekvadore ir katalikai studentai vyrai.

• Didžiosios Britanijos katalikų studentų unijos ruoštoje vasaros mokykloje, buvo diskutuojamas vedybinis klausimas. Britų studentai katalikai labai jaučia mirtį Msgr. McClements, kuris buvo užsieniečių studentų kapelionu Londone.

• Dvidešimt trečiasis Pax Romana kongresas 1955 metais įvyks rugpiūčio ir rugsėjo mėnesiais Anglijoje. D. Britanijos Kat. Stud. Federacija jau pradėjo pasiruošiamuosius darbus.

• Vokietija apsiėmė vadovauti socialinei akcijai interfederaliniame suvažiavime. Įsteigto tarptautinio komiteto pirmininku paskirtas Erich Tradt, teisių studentas iš Muensterio u-to. Pirmame to komiteto posėdy, Fribourge, buvo nagrinėjamos tremtinių problemos.

• Australijos Katalikų Stud. Federacijos kongresas įvyko š. m. sausio mėnesį. Kongreso tema buvo—pašaukimas. Vasario mėnesį savo kongresą turėjo Naujosios Zelandijos fed. **R. M.**

MOKSLEIVIŲ TAUTINIS ANSAMBLIS CHICAGOJE

Vasario 21 d. Chicagos Lietuvių Auditorijoje įvyko Moksleivių Tautinio Ansamblio atidaromasis vakaras, kuriame dalyvavo didelis būrys jaunimo ir svečių. Dar visai neseniai Mokyklos Bičiulių būrelio, kurį sudaro moksleivių ateitininkų tėvai, iniciatyva buvo iškelta mintis organizuoti meninę moksleivių grupę. Tokia grupė, pavadinta Moksleivių Tautiniu Ansambliu, jau įkurta. Ansamblin įstojo per 170 pradžios ir aukštesniųjų mokyklų mokinių.

MTA tikslai yra ugdyti lietuviškojo jaunimo menines jėgas, išnaudoti produktingai laisvalaikį, pamilti lietuvišką darbą ir lietuvišką meną skleisti svetimtaučių tarpe. Vyriausias organizatorius yra Mokyklos Bičiulių pirmininkas K. Kleiva. Ansamblio meno vadovais pakviesti B. Pakštas, A. Skridulis, Č. Grincevičius, p. Raudonis, p. Kirvaitytė, S. Velbasis, V. Vaitkevičius ir E. Blandytė. Ansamblis išsirinko vadovybę. Šiuo metu MTA valdybos pirmininku yra J. Žebrauskas.

BALTŲ INSTITUTAS

V. Vokietija yra įkūrusi Baltų Institutą, kurį sudaro Pabaltijo mokslininkai. Kas metai šis Institutas rengia savo kongresus, skaito mokslinius referatus. Taip pat Institutas planuoja išleisti stambų veikalą apie Pabaltiją. Balandžio mėn. Institutas susirenka posėdžiams, iš Romos specialiai atvažiuoja prof. Z. Ivinskis, kur Institute skaitys paskaitą. V. Vokietijos vyriausybė ir toliau palieka veikti B. Institutą.

SMAGU LIETUVIŠKAJAME SODŽIUJE

Kam teko augti lietuviškajame sodžiuje, pažinti sodiečių gyvenimą, darbus, vargus, rūpesčius, papročius, pramogas, tas žino, kokia šiluma ir jaukumas gaubdavo tenai gyvenančius. Kuriam gi nebuvo laimės pabūvoti tenai, tam dabar graži proga nueiti sodžiun, pasiklausyti liūdnai šlamančių medžių, išeiti į lankas, susitikti geraširdžius žmones, išgirsti iš jų lengvai plaukiančių žodžių, dainų. Paimk į rankas naujai išėjusią Juozo Paukštelio knygą "KAIMYNAI" ir su ja nukeliausi į mūsų sodžių, pailsėsi, atsigausi.

Juozas Paukštelis "Kaimynuose" šiltai aprašo sodžiaus gyvenimą, į vienkiemius besikeliančių ūkininkų vargus, bėdas. Visas romanas įpintas dviejų kaimynų—Luknos ir Balzaro — gyvenime, rūpesčiuose, meilėje.

Su kokiu giliu įsijautimu ir meile autorius aprašo tą paprastą, seną, sulinkusią pirkią, stovinčią Luknų sodyboje, kuri nejučiom virsta lyg kokia visų lietuviškųjų pirkių atstovė, lietuviškojo gyvenimo simbolis: "Pirkia buvo visuomet šilta, švari ir jauki—pailsusių ar rūpesčių kremtamų pati ištikimoji priglaudėja ... Čia šventadieniais ar šiokios dienos vakarais, iš darbo grįžus, taip gera būdavo parkristi, pagulėti, klausytis šnekančiųjų balsų, arba—kaip gaidys ant aukšto gieda, kaminas kaukia, kaip gūdžiai dunda vėjo klebinamos langinės"...

Knygos dailus, ramus, turtingas žodis lavina skaitytojo vaizduotę, stilių, žodingumą papildo, pagaliau —parodo tikrąjį lietuviškojo sodžiaus gyvenimą, pilną vargų, rūpesčių, šviesių valandėlių, pramogų, meilės.

(Juozas Paukštelis, KAIMYNAI. Išleido Talka. Antrasis leidimas. Spaudė Gabijos spaustuvė. Viršelio aplankas dail. Pr. Lapės. Kaina $2.50).

J. Gulbinas.

ATSKLEISTA KNYGA

Tai tik keli vaizdeliai iš mūsų kariuomenės kovų dėl Tėvynės laisvės. Jie paimti iš neseniai išleistos knygos **"Laisvę ginant"**, II-jo tomo. Tą nepaprastai įdomią ir vertingą knygą parašė taip pat nepaprastas autorius, mūsų tautos didvyris, narsus ir sumanus karininkas **pulkininkas J. Petruitis.** Jis kovojo su bolševikais, bermontininkais, lenkais, vadovaudamas batalijonui, o vėliau pulkui. Užgrobę bolševikai Lietuvą, jį suėmė ir, įkišo į kalėjimą, visaip kankino. Karui kilus, pulk. Petruitis, drauge su daugybe kitų kalinių, bolševikų buvo nugabentas į Gudijos sostinę Minską, o iš ten varomas ilgiausioje tokių pat nelaimingųjų voroje gilyn į Rusiją. Vieną naktį miške, paplentėje jie buvo sustatyti ir sušaudyti. Laimingu būdu kulka jo nepataikė, ir jis išliko gyvas. Sugrįžęs į Lietuvą, parašė kitą knygą "Kaip jie mus sušaudė". Ši jo knyga netikusiu pavadinimu išleista ir angliškai. Jis mirė 1943 m. Kaune. Taigi, toks tikrai nuotykių kupinas jo gyvenimas. Pasitraukęs iš kariuomenės, pulk. Petruitis nesėdėjo rankas sudėjęs ant laimėtų laurų vainiko, bet buvo veiklus visuomenininkas, sąmoningas krikščionis demokratas. Be to, jis dar parašė ir trijų tomų pirmojo pasaulinio karo istoriją.

Grįžtant prie knygos "Laisvę ginant", reikia pastebėti, kad mūsų karių žygiai aprašomi labai vaizdžiai ir patikimai. Pirmasis tomas, žymiai mažesnis, skiriamas kovoms su bolševikais ir bermotininkais, kurie bandė pavergti 1919 m. Lietuvą. Priešai buvo nugalėti ir išmesti iš mūsų Tėvynės. Antrasis tomas vaizduoja kovas su lenkais, kurie 1919 ir 1920 m. kesinosi į mūsų krašto laisvę. Lenkai buvo daug galingesni, ne kaip ano meto bolševikai. Jie turėjo stiprią kariuomenę, remiamą prancūzų. Dėl to, su jais kariauti buvo sunkiau. Tačiau mūsų savanoriai ne tik atmušė jų puolimus, bet ir geros pylos tiems ponams davė. O vienoje vietoje, netoli Kruonio, pulkininkui Petruičiui su maždaug 300 karių pasisekė susemti du pulku lenkų—iš viso 3500 karių.

Autorius rašo kritiškai, jis ne tik vaizduoja mūsų karių didvyriškumą, karštą patriotizmą, tarpusavio broliškumą, bet aštriai užkerta ir aukštajai vadovybei, dariusiai tuomet skaudžių klaidų.

"Laisvę ginant" turėtų būti kiekvieno ateitininko knygų lentynoje (ir širdyje), nes ji pamokanti ir uždeganti. Antrosios jos laidos leidėjas "Vaga" užsipelno padėkos, kad parinko išleisti tokį puikų dalyką.

(Pulk. J. Petruitis Laisvę ginant, II tomas, išleido Vaga., 308 psl., kaina 3 dol.). **A. Bendorius.**

TAIP JIE MOKĖJO KOVOTI IR MIRTI

"... Kap Noreikai kulka pataikė į dešinę nuo sprandikaulio ir išėjo per kairįjį žandą, išplėšdama žandikaulį su aštuoniais dantimis. Kap. Noreika iš karto krito, bet tuoj atsipeikėjęs vėl ėmė vadovauti nors nei žodžio negalėjo ištarti..."

"... Mokomosios kuopos vadas leit. Kareiva pranešė, kad jis baigia šovinius šaudyti, o ir pas mane atsargoj jų nebuvo. Paskutiniąją lenkų ataką Kareiva atmušė jau vien tik rankinėmis granatomis."

"... Pirmuoju į Giedraičius įsiveržė vyr. puskarininkis Kuliešius su mokomosios kuopos kareivių būriu... Jis su būriu prisiartino prie Krivelaidžių kaimo ir jį puolė. Kuliešius, (jis vadovavo mokomajai kuopai, nes visi kuopos karininkai jau buvo žuvę kautynėse dėl Giedraičių. A. B.), jau tiek buvo įsidrąsinęs, kad mažai saugojosi ir čia pat buvo nukautas."...

"... Vyr. puskarininkis Stankevičius atsisakė trauktis ir pareiškė, kad jis su lengvu kulkosvaidžiu sulaikys lenkus. Jis arti prisileido puolančius lenkus ir, leisdamas eilėmis po 10—15 šūvių, juos prikaustė prie vietos. Šoviniams baigiantis jis pasiunčia vieną kareivį jų atnešti, bet pastarasis negrįžo, o šoviniai išsibaigė. Vyr. pusk. Stankevičius, pasiėmęs kulkosvaizdį, lėtu ramiu žingsniu ėjo link savųjų. Tūkstančius kulkų lenkai leido į šį drasų kareivį. Kulka nukirto kulkosvaidžio diržą, kulkosvaidis nukrito nuo jo peties. Pasilenkęs jo pasiimti vyr. pusk. Stankevičius sukniubo ir jau daugiau nebeatsikėlė."

"... į kuopą buvo ūmai paleista keletas salvių. Kuopa sumišo. Rikiuotėje krito nukautų ir sužeistų. Vyr. leit. Andriūnas nenusiminė ir parodė nepaprastą savo valios stiprumą. Stiprus jo balsas atstato kuopoj tvarką, kuopa pasuka dešinėn priešo link, pradeda atakuoti. Lenkai šaudo nervingai, nepataiko, dalis lenkų, pamatę blizgančius lietuvių durtuvus, jau pradeda bėgti... Atakos metu vyr. leit. Andriūnas atsidūrė prieš lenkų karininką ir jau buvo beimąs pistoletą šauti. Deja, lenko kulka mirtinai jį pakirto..."

JUOZAS ŠVAISTAS IR "ELDORADO"

Prieš kurį laiką Vokietijoj, "Bendrijos" leidykla išleido J. Švaisto novelių rinkinį "Eldorado". Ta proga norime pakalbėti ir apie autorių, kuris prieš porą metų atšventė 60 metų sukaktį.

Kaip matome, autorius priklauso vyresniųjų rašytojų šeiniaus, Mikuckio, Kiršos arba jau mirusių rašytojų Savickio, Binkio ar Sruogos kartai. Nenuostabu, kad Švaistas buvo Keturių Vėjų literatūrinio sąjūdžio dalyvis, kuriam kaip tik vadovavo Binkis. Švaistas ligi šių dienų, per palyginti netrumpą rašytojo karjerą, yra parašęs visą eilę veikalų ir padaręs vertimų, tarp jų neseniai išėjusio Dostojevskio "Nusikaltimas ir bausmė."

Jeigu manęs jaunieji "Ateities" skaitytojai paklaustų, kuris J. Švaisto veikalas yra jam charakteringesnis ir kurį, kaip daugiausia reprezentuojantį autorių, turėčiau rekomenduoti, negalėčiau tiksliai atsakyti. Atrodo, kad tokiu galėtų būti viena iš pirmųjų apysakų, "Šilkinė suknelė", išėjusi 1927 m. Tremtyje išėjusios knygos "Rašau sau," "Paskutinį kartą tave klausiu," "Siela lagamine," "Petras Širvokas," "Aukso kirvis," (stilizuotos liaudies pasakos) ir dabartinę "Eldorado" yra tik konstatavimas, jog autorius tebėra gyvas ir kūrybingas, bet išeinančios knygos rodo, jog autorius nebeprasišoka iš jam įprastinio lygio, ir nauji leidiniai rašytojo vardo nebepakelia. Tačiau Švaistas yra rašytojas daugiau kaip trys dešimtys metų, jis rašė tad, kada Lietuva tik kėlėsi, jis buvo vienas iš tų, kurie pradėjo kurti literatūrą, galima sakyti, ant nieko, nes išėję lietuvių kalba veikalai buvo suskaitomi pirštais. Todėl kiekvienas jaunesnio rašytojo ar kritiko priekaištas vyresniajam turi būti sąlygotas ta prasme, kad lietuvių literatūrą pradėjo vyresnieji, savu laiku buvę labai įdomūs, populiarūs ir madingi.

Grįžtant prie "Eldorado", galima pasakyti, kad šios realistiškos novelės parašytos realistiniu stilium, išskyrus "Ryžausi savo kalte išpirkti," kuri, be abejo yra geriausia novelė rinkiny, nėra įdomios nei nauju turiniu nei nauju personažų perstatymu, tačiau skaitomos maloniai, kai kurios — kaip "Praeitis prisivijo" — net įtempiančios.

Visas rinkinio pavadinimas nėra atsitiktinis. Visi žmonės bėgo į šią laimės šalį Ameriką, veržėsi per auksinius vartus ir paskui vienas "Eldorado" novelės veikėjas šiame laimės krašte gauna darbo plovėju restorane, pavadintu skambiu Eldorado vardu. Iš čia aiškiai matosi autoriaus aštroka ironija ir mintis, kad tėra tik vienas Eldorado—jeigu tokia šalis pasauly iš viso yra — tai mūsų tėvynė, iš kurios "lazdelėmis pasiramščiuodami išėjom.

Nostalgija ir mielos vaikystės prisiminimais dvelkia "Velykos vaikystėj." Tai irgi vienas iš geresnių gabaliukų. Neįtikina pikantiškumu pasūdyta novelė "Lieutenant George Adams," taip pat silpnesnė, paremta daugiau žodiniu patriotizmu, o ne išgyvenimu novelė "Kai visa tauta naikinama." Šiaip jau be anksčiau minėtų prie geresnių priklauso dar "Lazdelėmis pasiramsčiuodami nuėjo."

Nežiūrint įvairių priekaištų, knyga nors ir nesprendžia jokių problemų ir joje nerandama temų polemikai kaip kitose knygose, bet "Eldorado" duos skaitytojui kokią vieną valandėlę malonaus pasiskaitymo, ir gal tai ir yra tikrasis literatūros uždavinys. **A. B.**

VERTINGA KNYGA JAUNIMUI

Grožinės literatūros knyga yra nereta viešnia lietuviškoje šeimoje, tačiau dabartiniu tremties metu gal didesnės vertės yra kiekvienas praktiškas straipsnis, nurodąs kelią, kuriuo eidamas jaunimas galėtų išlaikyti tyrą lietuviškumą svetimųjų aplinkoje.

Tuo labiau reikia džiaugtis, kai pedagogas **V. Čižiūnas** tuo tikslu parašė ištisą knygą, pavadintą **"Tautinis auklėjimas šeimoje".**

Joje autorius sistemingai nurodo, kaip reikia auklėti jaunimą, kad būtų išugdytos stiprios asmenybės, giliai įleidusios šaknis į lietuvių papročius, tradicijas, istoriją ir aplamai kultūrą. Jeigu pirmoji knygos dalis, liečianti vaiko psichologiją, yra daugiau teoriniai svarstymai, tai antroji dalis, pavadinta šeimos pedagogija, yra suprantama dažnam jaunuoliui ir jaunuolei, nes pilna praktiškų pavyzdžių, kaip reikia įsisąmoninti lietuviškumą jaunose sielose.

Štai keletas temų, kurias autorius nagrinėja šioje vertingoje knygoje: tautinis auklėjimas šeimoje, religinis auklėjimas šeimoje, grožinis auklėjimas šeimoje, įprotis ir tvarka ir kit. Reikia pabrėžti, kad pagrindinės tautinio auklėjimo mintys V. Čižiūnui gražiai pavyko išreikšti dešimtimi tautinio ugdymosi dėsnių (žiūr. 59 psl. Red.), kuriuos autorius pridėjo knygos pabaigoje. Jie turėtų būti lietuviškojo jaunimo pasisavinti. **A. M.**

ATSIŲSTA PAMINĖTI

Venancijus Ališas — CASCATA CRISTALINA. Ketvirtoji lyrikos knyga. Išleido "Bendrija" Vokietijoj. Iliustravo Vlada Stančikaitė-Abraitienė, 155 psl., kaina 3.50 dol.

Alfonsas Nyka Niliūnas — ORFĖJAUS MEDIS. Eilėraščiai. Iliustravo Kazys Janulis. Išleido Vytautas Saulius, 127 psl., kaina 3 dol.

Alė Rūta——DUKTĖ. Apysaka. 249 psl.. Išleido "Bendrija" Vokietijoje.

Juozas Kėkštas—ETAPAI. Eilėraščiai. 1933—1953. Viršelį piešė Kazys Janulis. Išleido VENTA, 142 psl.

Alfonsas Tyruolis—LAUKŲ LIEPSNOS. Sonetai. Iliustravo dail. P. Osmolskis. Išleido VENTA, 44 psl.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1954 m. vasario mėn. num. Leidžia Tėvai Jėzuitai, redaguoja T. Vaišnys, S. J.

Leonardas Žitkevičius—SAULUTĖ DEBESĖLIUOS. Eilėraščiai jaunimui. Knyga laimėjo jaunimo literatūros 1953 premiją. Viršelis ir iliustracijos dail. Jono Pilipausko. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 63 psl., kaina 1.50 dol.

"Studentų Gairės, sausio-vasario mėn., nr. 12. Leidžia Liet. Stud. S-gos JAV Centro Valdyba.

Eglutė, kovo mėn., nr. 3. Plačiau paminėtas Šv. Kazimieras.

News From Behind the Iron Curttain, March 1954, vol. 3 No. 3.

LIETUVA, politikos žurnalas, 1954 m. sausio-kovo mėn., Nr. 5. Leidžia Lietuvos Laisvės Komitetas, redaguoja: J. Audėnas, dr. B. Nemickas, V. Vaitiekūnas.

Bulletin International de la Jeunesse Catholique, 1954 m. Nr. 63. Leidžia International Catholic Youth Federation.

Arkivyskupas Jurgis Matulaitis (Matulevičius) — Dievo Tarnas. Trumpai atpasakota jo gyvenimas ir jo dvasios praskleidimas. Parengė kun. dr. J. Vaišnora MIC. Išleido Nek. Pr. Seserys Putname, Conn.

Mūsų Vytis, P. L. S. S. vadų, vadovių ir akademikų skautų-čių laikraštis, 1954, kovo-balandžio mėn.

Lietuvių Jaunimo kalendorius, 1954 m. Sudarė: V. Simaitis, J. Vaičekonis, V. Vijeikis. Išleido "Tėviškėlė".

AIDAI, mėnesinis kultūros žurnalas, 1954 m. vasario mėn. numeris. Leidžia Tėvai Pranciškonai, redaguoja A. Vaičiulaitis.

PLAČIAME PASAULYJE

TRIKAMPIO SUVAŽIAVIMAS URBANOJE

Š. m. vasario mėn. 20—21 d. d. Illinois universiteto studentai ateitininkai Urbanoje, Ill. suruošė šventę, trikampio — Chicagos, Urbanos ir St. Louis — suvažiavimą. Nors šeštadienį dangus buvo rūsčiai apsiniaukęs ir gailiai verkė, tačiau gražus būrys jaunimo suplaukė Urbanon, į tą mažą universitetinį miestelį, kuris aplink save buria tūkstančius jaunų širdžių bei protų, siekiančių mokslo.

Ketvirtą valandą įvyko susirinkimas, kurį atidarė ir šeimininkų vardu žodį tarė Urbanos stud. at-kų draugovės pirmininkas E. Vitkus. Po to kalbėjo kun. Urbonas, ragindamas visus siekti mokslo ir nepamiršti Tėvynės. Pagrindinę susirinkimo dalį sudarė kol. V. Vyganto paskaita. Prelegentas prisipažino mėgstąs problemas, todėl ir savo paskaitoje iškėlė visą eilę problemų, šiuo metu atsiradusių mūsų organizacijoje. Pats svarbiausias klausimas, kurį V. Vygantas palietė, buvo organizacinis stovis tų narių, kurie šiuo metu nestudijuoja ir nenori būti sendraugiais. Susirinkusieji pasiūlė tą klausimą perduoti svarstyti Federacijos Vaduui. Buvo iškelta ir daugiau minčių bei problemų. Po paskaitos vyko diskusijos ir tik rūstus dienos pirmininko (J. Kučiauskas, St. Louis, Mo.) balsas pajėgė užbaigti jas, nes laiko stoka, kaip paprastai, ir čia įkišo savo trigrašį. Susirinkimui sekretoriavo kol. R. Rauchaitė, Chicago, Ill.

Vakare įvyko meno vakaras ir šokiai. Vakaro programą nuotaikingai pravedė kol. Arv. Barzdukas, Cleveland, Ohio, (į Urbaną pataikęs per nelaimę!). Programoje dalyvavo L. Smalenskaitė, savo balseliu paliesdama klausytojų širdžių stygas, N. Lipčiūtė, pademonstruodama gražųjį baleto meną, D. Valančiūtė, padeklamuodama "Jūratę ir Kastytį" ir J. Končius su verstą novele "Ponas apskrities viršininkas". Programai pasibaigus, vyko šokiai. Kai dėl nežinomų ir elektroinžinierių neišaiškintų priežasčių sustojo patefonas, pasirodė laikraštukas, ne vieną įstengęs prajuokinti savo "nejuokingumu". Nenoromis skirstėsi visi poilsio, nors neužilgo ir pirmieji gaidžiai giedoti pradėjo.

Sekmadienio rytas išaušo gražus, pasipuošęs pavasario spinduliais. Iškląusę šv. Mišių studentų koplyčioje, visi susirinko į pusryčius. Čia pasistiprinę iškląusę padrąsinančių tėvo J. Borevičiaus, S. J. žodžių, vėl pasiryžo kitais metais susitikti Urbanoje. Tuo ir baigėsi suvažiavimas. Po pietų dalyviai lankėsi Liet. Studentų Sąjungos Urbanos skyriaus suruoštame Vasario 16 d. minėjime, kur paskaitą skaitė kol. V. Vygantas ir Lietuvos vaizdus rodė prof. S. Kolupaila.

Padėka tenka Urbanos draugovei už iniciatyvą beruošiant šį susibūrimą. Ypatingai tenka dėkoti kolegoms: E. Vitkui, L. Luinytei, J. Juodelei, V. Vygantui ir V. Gyliui. Aišku, nereikia pamiršti ir dalyvių, be kurių ši šventė būtų buvusi neįmanoma.

V. K.

LOS ANGELES, CALIF.

Ponų Kazlauskų namuose įvyko Los Angeles, ateitininkų susirinkimas dalyvaujant apie 30 žmonių. Paskaitas skaitė kun. V. Šiliauskas apie Marijos Metus ir Ada Korsakaitė apie modernųjį meną. Po paskaitų vyko diskusijos, kuriose buvo iškelta keletas aktualių minčių. Buvo nutarta surengti gegužės mėn. 30 d. Marijos garbei minėjimą. Po susirinkimo šeimininkai susirinkusius pavaišino skaniais valgiais.

CHICAGA KURIA ISTORIJĄ

Su naujais metais chicagiečių veiklos ratas pradėjo gyviau suktis. Štai, studentai ateitininkai jau turėjo tris susirinkimus šiais metais. Vasario mėn. 1 d. įvykusiame susirinkime buvo diskutuota labai gyvas klausimas — studentas at-kas ir politika. Daugybė nuomonių bei aktyvumas diskusijose parodė, jog ši problema tikrai aktuali ir verta dėmesio.

Kažkas yra pasakęs, jog Chicaga kuria istoriją. Nenoriu čia girti tos Chicagos, bet kad tai tiesa, parodė ir vasario mėn. 13 d. Tą dieną Šatrijos korp. skilo į dvi dali. Jaunesnieji, nenorėdami perdaug varginti senuosius, o taip pat tikėdamiesi savo tarpe išvystyti gyvesnį veikimą, atsiskyrė nuo senimo, įsteigdami "Jaunosios Šatrijos" būrelį. Pirmajame susirinkime dalyvavo apie 25 nariai. Gražus skaičius!

Vasario mėn. 20—21 d. d. studentai at-kai vyko į Urbaną, kur idėjos draugai, studijuojantieji Illinois universitete, ruošė šventę, trikampio suvažiavimą. Į šią Illinois mokslo sostinę sugužėjo jaunimas net iš trijų vietovių: St. Louis, Cleveland'o ir Chicagos. Chicagiečius atstovavo 18 narių ir jaunos sielos tėvas J. Borevičius, S. J., kuris be jaunimo, kaip žuvis be vandens gyventi negali. Šioje šventėje Chicaga užsirekomendavo gražiai ir aktyviai dalyvavo tiek meno vakare, tiek kitur.

Taip besidarbuojant net nepastebėta, kaip priartėjo Užgavėnės. Na, o Užgavėnės be blynų, ne Užgavėnės. Todėl vasario mėn. 28 d. studentai, drauge su moksleiviais suruošė Užgavėnių blynus, kur įėjimas buvo veltui, o išėjimas už pinigą. Mat, Chicaga vis kitaip.

Turbūt pats didžiausias darbas, kurį Chicagos ateitininkija įstengė padaryti per penkerius metus, yra ateitininkų choro įsteigimas. Ta mintis tapo realybe sausio mėn. 24 d., kuomet entuziastų būrelis susirinko į pirmąją repeticiją. Choro dirigentu sutiko būti p. V. Baltrušaitis. Už choro suorganizavimą didžiausia padėka tenka dr. P. Kisieliui ir Ald. Prapuolenytei, kurie pirmieji davė tą mintį ir ją realizavo. Jei šis užsimojimas nežlugs ir gyvuos, tai chicagiečiai bus labai daug padarę mūsų organizacijos labui.

V. K.

★

—Brighton Parko ateitininkai, padedami kitų kuopų, vasario 16 d. išvakarėse per Sophie Barcus radijo programą suvaidino S. Lauciaus 1 veiksmo vaizdelį "Paslaptingoje zonoje". Veikėjų roles išpildė: V. Kazlauskas, M. Ubartaitė, A. P. Bagdonas, J. Baranauskas, E. Blandytė, S. Rudys ir J. Žadeikis.

—"Margučio" radijo lietuviškose jaunimo valandėlėse dažnai pasirodo Chicagos jaunesnieji moksleiviai ateitininkai.

—Dievo Apvaizdos parapijos kuopos moksleiviai at-kai prisidėjo prie Vasario 16 iškilmingo minėjimo. Jiems vadovavo Agnė Jasaitytė ir talkininkavo keletas vyresniųjų. Genovaitė Antanaitytė deklamavo poezijos. Plastinio šokio metu, kurį atliko jaun. moksl. at-kės, deklamavo R. Antanaitytė, I. Bendoraitytė ir N. Stauskaitė. Buvo išpildytas ir muzikinis St. Lauciaus montažas "Mes visiems". Akordeonu grojo A. Tijunėlis. **J. Žadeikis.**

MAS APYGARDOS KURSAI

Bostonas. — 1953 m. gruodžio 26, 27, 28 dienomis, Naujosios Anglijos MAS apygardos valdyba suruošė Bostone savo apygardos kuopų moksleiviams ateitininkams kursus.

Iš viso suvažiavo virš 70 moksleivių ateitininkų iš aštuonių kuopų. Pirmasis referatas buvo stud. Kęstučio Keblinsko, tema: "Kas yra moksleivis ateitininkas." Referatas sukėlė gyvas diskusijas.

Vakare Šv. Petro parapijos salėje įvyko pobūvis. Worcesterio jaunesnieji moksleiviai at-kai suvaidino kalėdiniais motyvais veikalėlį. Brocktono moksleiviai paskaitė savo išleistą juokų laikraštėlį, o paskui pažaista ir padainuota. Pobūvis praėjo labai jaukiai ir linksmai.

Sekmadienį 10 val. ryto visi moksleiviai ėjo kartu prie Šv. Komunijos. Po mišių buvo agapė, kurią paruošė Bostono moksleivių at-kų motinos. Po agapės mokytojas P. Kulbokas skaitė turiningą paskaitą "Auklėjimasis," sukėlusią įdomias diskusijas. Po pietų paskaitą "Jaunuolio religija" skaitė kun. Paulauskas.

Vakare įvyko iškilminga vakarienė. Į šią vakarienę susirinko apie 150 asmenų. Atvykę buvo ir vyr. At-kų Fed. Dvasios Vadas kun. dr. Viktoras Gidžiūnas, At-kų Federacijos Vadas prof. S. Sužiedėlis. At-kų Sendraugių Dvasios Vadas prel. Juras ir kiti.

Vakarienės metu buvo kuopų pasirodymai. Už įdomiai pravestą pasirodymą Brocktono kuopa laimėjo Bostono sendraugių skirtą dovaną. Po vakarienės buvo šokiai.

Kursų paskutinę dieną visi moksleiviai pradėjo iškilausydami šv. Mišias ir priimdami Šv. Komuniją. Apygardos valdybos pirmininkė Dalia Škudzinskaitė skaitė referatą "Veiklos suaktyvinimas." Po referato įvyko suvažiavimo uždarymas.

(Tik norėdami atžymėti šį svarbų įvykį dedame šią jau gana pavėluotą korespondenciją. Tuo pačiu primename korespondentams nesivėluoti su žiniomis. **Red.**)

MOKSLEIVIAI RUOŠIASI ŠVENTEI

Mūsų kuopoje neseniai įvyko pasikeitimų. Ilgametis kuopos dvasios vadas kun. Albertas Kontautas, o taip pat ilgametis kuopos globėjas Dr. Juozas Leimonas atsisakė iš pareigų. Jų vieton turim naujus asmenis: kuopos dvasios vadu kun. Joną Žuromskį, o kuopos globėju p. Stašį Lušį.

Kuopos veikla eina gyvai ir įdomiai. Pavasarį surengsime savo metinę šventę. Iki to laiko norime įsigyti vėliavą.

S. Leimonas.

Annhurst kolegijos, Putname, Conn., mergaitės lietuvaitės, surengusios parodėlę kolegijos bibliotekoje. Iš kairės į dešinę: Sesuo Gertrude Emilie, F.S.E., kolegijos dekanė, Sesuo M. Margarita iš Nek. P. vienuolyno; dešinėje Sesuo M. Kristafora, Sesuo Charles, F.S.E.

ŠVENTĖS PAS PUTNAMO MERGAITES

Šešioliktąją vasario Putnamo bendrabutietės šiemet atšventė nepaprastai gražiai.

Iš ryto buvo **šv. Mišios Lietuvos intencija,** vakare — **šv. Valanda** su kun. St. Ylos pamokslu. Į mokyklas (St. Mary's Grammar School, Putnam Catholic Academy, Annhurst College) bendrabutietės ėjo pasipuošusios trispalvėm vėliavėlėm. Akademijoje prieš visas pamokas buvo kalbamos maldos už Lietuvą.

Anhurst kolegijoje, kurią lanko keturiolika lietuvaičių, Aldonos Vasiliauskaitės pastangomis buvo suruošta **parodėlė.** Parodėle labai domėjosi mokytojų personalas, studentės ir šiaip žmonės. (Mokyklos prašymu parodėlė tęsėsi tris dienas).

Per kolegijos studenčių savaitinį susirinkimą (student assembly), Elona Marijošiūtė skaitė referatą "The Spirit of Catholicism in Lithuania." Dekanei leidžiant lietuvaitės į susirinkimą atėjo tautiškuose rūbuose.

Susidomėjimas vasario šešioliktąja, lietuviais, jų kultūra ir tt. kolegijoje buvo didelis. Iš amerikiečių studenčių tarpo buvo net pareikštas **noras gauti anglų kalba lietuviškų žurnalų.** (Bendrabutis užsakys "The Marian" kolegijos bibliotekai).

Enata Skrupskelytė ir Rita Žilinskaitė, dabar atliekančios "practice teaching" amerikietiškose aukštesniosiose mokyklose, tą dieną **savo mokinius supažindino** su vasario šešioliktos prasme lietuviams.

Vasario 24 d. Putnamo aukštesn. mokyklos salėj įvyko vasario **16 d.** proga, **lietuviškų dainų ir tautinių šokių vakaras amerikietiškai visuomenei.** Programoje dalyvavo Worcesterio choras, vadovaujamas p. Snarskio, ir Nek. Pr. Seserų bendrabučio mergaitės. **Vakaro kalbėtojas buvo kun. R. Kelley,** Annhurst kolegijos kapelionas. Kun. Kelley trumpai perbėgo Lietuvos istoriją, ilgiau sustodamas prie spaudos draudimo laikotarpio, nepriklausomybės atgavimo ir dešimties tremties metų sukakties. Kalbėtojas atkreipė publikos dėmesį į šokių linksmumą, dainų ryžtingumą ir metė šūkį, kad tautos su tokia stipria viltim ir pasiryžimu negalima užmiršt politikoje, propagandoje ir net kasdieniniam gyvenime. Šie žodžiai susilaukė publikos pritarimo.

Vakaro atgarsiai labai teigiami. Atsilankiusieji ypač entuziastiškai mini šokius ("malūnas"—pirmas favoritas).

Mokyklos vedėjas A. J. Murphy buvo taip sužavėtas vakaru, kad išreiškė norą **"tokio kultūrinio lygio programą", matyti kasmet.**

Vakaro pelno 90% paskirta koplyčios statybai, o 10%—Vasario 16 gimnazijai, Vokietijoj.

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS — Kovo 4 dieną, bendrabutis atžymėjo šv. Mišių auka. Iškilmingas minėjimas įvyko kovo 7 d., sekmadienį.

Programą pradėjo Tėv. J. Budzeika, MIC, kuris kalbėjo apie šv. Kazimiero gyvenimą. Akompanuojant komp. J. Gaubui, studenčių oktetas sugiedojo jo harmonizuotą "Ausk Marijai" (Omni die dic Mariae).

Sąrišy su šv. Kazimiero šventė, bendrabučio akademikės turėjo dalyvaut konkurse, parašydamos rašinėlius apie šv. Kazimiero stebuklus. Pirmąją premiją "S i e l a už sielą" Motinėlė M. Aloyza įteikė Violetai Mitinaitei, antrąją — Aldonai Simutytei. Trečioji teko Živilei Bernotaitei (už originalumą) ir Ritai Kapočiūtei (už kalbos ir gramatikos taisyklingumą). Pirmosios dvi savo rašinėlius paskaitė minėjime.

Iš studenčių savo eilėraščius, pritaikytus šiai progai, deklamavo Danutė Giedraitytė ir Enata Skrupskelytė.

Paruoštos ses. M. Paulės, moksleivės at-kės įspūdingai įscenizavo apie šv. Kazimierą vaizdelį parašytą kun. St. Ylos.

Programa baigėsi giesme šv. Kazimierui. Minėjimui vadovavo Enata Skrupskelytė, ruošė Putnamo studentės ateitininkės.

E. MARIJOŠIŪTĖ.

PHILADELPHIA DRAUSMINASI

Philadelphia, Pa. — Norime būti drąsmingi! Tad, gavę paraginimą parašyti korespondenciją iš mūsosios veiklos, skubame. Lengviausiai turbūt būtų pasiųsti protokolų nuorašus: korespondentui būtų mažai darbo, o veikla—aiški. Bet, atrodo, sunku rasti ką nuobodesnio, kaip protokolų skaitymas...

Studentai ateitininkai Philoje (taip sutrumpintai esame įpratę vadinti Philadelphijos miestą) įsikūrė pereitą rudenį (tik!) Valdybą išsirinkome iš dviejų narių: pirm. — Rita Žukauskaitė, sekr. ir ižd. — Kęstutis Pliuškonis. Kalėdų atostogų metu turėjome svečią dr. A. Vasiliauską, kuris įdomiai kalbėjo lietuvybės išlaikymo klausimais. Vasario 20 d. dr. A. Salio bute įvyko bendras "Ateities" klubo susirinkimas, kuriame Lietuvos atsikūrimo klausimais savo mintis dėstė prof. K. Pakštas. Vasario 28 d. stud. būrelio susirinkime dr. V. Maciūnas skaitė paskaitą "Lietuviškumo sąmonė".

O kaip atskiri nariai jungiasi į draugovės veiklą? Visko būna. Žiūrėk, vienas "šaltį pasigavęs", namie pūpso, kitas, visą vakarą puspadžius plėšęs, pamokomis susirūpina, trečias vėl kitokių pasiteisinimų išranda. Tačiau dauguma pasistengia bent į susirinkimus atvykti, kad ir į arbatėlę — paskutinį ir svarbiausią susirinkimo punktą. Bet susidrausminimas vis auga, ir esame pasiryžę įtempti visas jėgas veiklai pagyvinti. **T. A.**

MOKSLEIVIAI RUOŠIASI ŠVENTEI

Brockton, Mass. — Su šiais metais Brocktono moksleiviai ateitininkai pradėjo penktuosius savo veikimo metus. Kuopa buvo įsteigta dar 1949 metų gegužį. Nuo tada kuopoje daug kas pasikeitė. Studentai atsiskyrė ir prisijungė prie Bostono draugovės. Likusi moksleivių kuopa išaugo iki 25 narių. Dabar esame susiskirstę į 2 būrelius: vyresniuosius moksleivius ir jaunesniuosius, kurie dar šiais metais duos jaun. moksleivio pasižadėjimą.

At-kams moksleiviams sumaniai vadovauja ir daug brangaus laiko pašvenčia stud. Kęst. Keblinskas. Pirmininkas yra Vyt. Daniusevičius. Vyresnieji susirinkimus daro kas dvi savaites. Neseniai per vieną susirinkimą buvo iš Bostono pakviesta stud. Dalia Škudzinskaitė, kuri skaitė įdomų referatą apie Šv. Tomą Akvinietį. Susirinkimuose nagrinėjami aktualūs klausimai iš "Ateities". Dažnai būna pravedamos anketos narių žinioms patikrinti.

Jaunesniesiems į talką ateina p. Z. Kucinienė. Jie renkasi taip pat kas antrą savaitę. Valdybą sudaro Vyt. Bakaitis—pirm., B. Reivydaitė-sekr., R. Sužiedėlis-ižd. Keturiolika narių ruošiasi duoti įžodį.

Kuopa ruošia metinę šventę gegužės pirmą sekmadienį. Tai Brocktono kuopos penkių metų sukaktuvės. Vyresnieji ir jaunesnieji ruošiasi tinkamai paminėti šią sukaktį. Šventė prasidės pamaldomis 10 val. ryto Šv. Kazimiero bažnyčioje, kada visi ateitininkai prieis Šv. Komunijos in corpore. Po pietų 2:30 val. įvyks iškilmingoji dalis. Prel. Kazimiero Urbonavičiaus Auditorijoje. Kandidatai duos pasižadėjimą. Po to seks meninė dalis, žaidimai ir vaišės. Čia mums talkininkauja ne tik sendraugiai, bet ir visi ateitininkų tėveliai.

Kviečiame visus pasidžiaugti penkių metų ateitininkiškos veiklos vaisiais! **El.**

KULTŪRINĖS TEMOS

Hartfordas, Conn. — Jau kuris laikas Hartforde gyvuoja studentų ateitininkų draugovė, kuri labai aktyviai reiškiasi ateitininkiškoje veikloje. Artimiausiu laiku draugovė yra numačiusi išnagrinėti keletą kultūrinių temų: kultūra ir jos elementai, asmuo ir kultūra, tauta ir kultūra. Šiuo metu Hartforde gyvenanti Vyr. Ateitininkų Tarybos narys dr. A. Šerkšnas skaito paskaitas kultūrinėmis temomis.

Vasario 21—22 dienomis Hartforde lankėsi S. A. S. Centro Valdybos pirmininkas K. Kudžma, kuris turėjo pasitarimą veiklos klausimais su draugovės vadovybe.

Draugovė yra numačiusi susirišti su kitomis artimesnėmis ateitininkų kuopomis ir pasidalinti paskaitininkais, referatais ir pan. **B. E.**

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Gimnazijai persikėlus į naujas patalpas ir susitvarkius, vėl atgijo moksleivių gyvenimas. Gimnazijoje gražiai veikia skautai ir ateitininkai. Moksleivių ateitininkų kuopą globoja kun. V. Kaleckas, kuopai nuoširdžiai talkininkauja mergaičių bendrabučio vedėja ir mokytoja A. Grinienė ir liet. kalbos mokytojas V. Natkevičius.

Šiemet skautai ir ateitininkai drauge paminėjo šv. Kazimierą. Paskaitėlę skaitė kun. Liubinas, ateitininkai davė gyvąjį paveikslą, choreografinį šokį "Ave Maria", specialiuose drabužiuose padeklamavo eilėraščių. Minėjimas visiems paliko malonų įspūdį.

Per Velykų atostogas Šventųjų Marijos metų proga moksleiviai ateitininkai rengia ekskursiją į Romą. Tam reikalui jau dalis pinigų sutelkta; tikimasi, kad dalį suaukos Amerikos moksleiviai at-kai.

STUD. ATEITININKAI PRADEDA GAVĖNIĄ

Chicaga. — Pirmąjį gavėnios sekmadienį studentai ateitininkai turėjo tradicinę susikaupimo valandėlę pas T. T. Jėzuitus. Per Šv. Mišias buvo prisiminta Lietuvos jaunimo globėjas Šv. Kazimieras. Didelis būrys kolegų priėmė Šv. Komuniją, per Šv. Kazimierą melsdami Kristų šviesesnio rytojaus mūsų tėvynei.

Agapės metu draugovės Dvasios Vadas, kun. J. Borevičius, S. J., susirinkusius supažindino su Švč. Eucharistijos reikšme. Būrelis studentų atliko religinę meninę programą, išpildydami ištrauką iš vyčio R. Boris parašyto vaidinimo "Štai Žmogus". (Šis veikalas buvo parašytas pagal Oberammergau vykstančius Kristaus Kančios vaidinimus.)

Giedros Korp.! Prieš metus laiko Chicagoje įsikūrė jaunoji "Giedros" Korp! Tuo tarpu korporacijos narių skaičius yra nedidelis: vos šešios studentės ateitininkės. Bet jos smarkiai ruošiasi savo iškilmingajai pakėlimo šventei, kuri įvyks gegužės mėn. 9 d., ir taip pat "Giedros" narės egzaminams. Korp. globėja yra vyresnioji giedrininkė p. A. Rugytė, o valdybą sudaro E. Lauciūtė, R. Rauchaitė, ir D. Valančiūtė. **D. Valančiūtė.**

ATEITININKŲ FEDERACIJOS VAJUS UŽSIBAIGĖ

Ateitininkų Federacijos piniginį vajų užbaigiant, vasario 27 d. Brooklyn, N. Y., Angelų Karalienės parapijos salėje buvo laimėjimų traukimai. Salėje buvo surengti užgavėnių šokiai. Susirinkus nemažam būriui vakaro dalyvių ir stebėtojų, 10 val. vak. At-kų Federacijos Generalis Sekretorius pakvietė iš susirinkusiųjų komisiją dovanų traukimui pravesti. Komisiją sudarė **St. Lušys**, At-kų Federacijos kontrolės komisijos pirmininkas iš Boston, Mass., **Alfonsas Ilgutis** iš Brooklyn, N. Y., ir **Marija Oniūnienė**, iš Brooklyn, N. Y. Komisija pasikvietė tris traukėjas: Danutę Mėlynytę iš Kearny, N. J., Nijolę Arminaitę iš Kearny, N. J. ir Elzę Vebelūnaitę iš Brooklyn, N. Y.

Dovanos atiteko: skalbiamoji mašina kun. J. Gasiūnui, Good Samaritan Hospital, Mt. Vernon, Ill. (Nr. 45777), televizijos aparatas Vincui Degučiui, 1397 E. 95th St., Cleveland 6, Ohio (Nr. 42396) ir 1954 metų Fordo automobilis A. Valiui Labokui, M. D., 3267 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. (Nr. 60180).

Šia proga Ateitininkų Federacijos Vyr. Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems šį vajų parėmusiems. Surinkt s uk s bus sunaudotos jaunimo švietimo ir kultūros reikalams.

At-kų Feder.
Vyr. Valdyba.

NAUJI "ATEITIES" GARBĖS PRENUMERATORIAI 1954 MET.

1. Kun. P. Totoraitis, Newark, N.J.
2. V. Matikiūnas, Chicago, ILL.
3. Kun. dr. M. Ražaitis, Newtown, Pa.
4. B. Polikaitis, Detroit, Mich.
5. A. ir A. Barzdukai, Cleveland, Ohio.
6. Kun. A. Baltinis, Chicago, Ill.

"Ateities" administracija nuoširdžiai visiems dėkoja.

Studentų At-kų S-gos New Yorko Draugovė gautą pelną iš ruoštų užgavėnių šokių—23.00 dol. — paskyrė "Ateities" reikalams.

ATLIKIME SAVO PAREIGĄ

At-kų Fed. Vyr. Valdyba 1953 metais yra gavusi per Sentraugių C. V. nario mokesčio nuošimčių 63.50 dol. Chicagos A S S skyriaus, Philadelphijos "Ateities" klubo — 11.35 dol., Detroito At-kų Sendraugių—27.00 dol., Hartfordo Moksleivių kuopos—3.60 dol., Putnamo MA kuopos—4.50 dol., Boston MA kuopos — 10.80 dol., Winnipego Kanada, ateitininkų—25.00 dol. Waterburio kuopa savo dalį įnešė, atvykdama į Brooklyną suvaidinti "Teta iš Amerikos", šis vakaras At-kų Federacijai davė 72.55 dol. pelno, plus dar 22.00 dol. nario mokesčio. SAS New Yorko Dr-vė, vakaro pelno 7.50 dol.

R. Zalubas, gyv. Washington, D. C., nesant ten ateitininkiško vieneto, nario mokestį už 1954 metus (1.00 dol.) atsiuntė tiesiog Feder. Vyr. Valdybai.

Visiems atlikusiems savo pareigas esame nuoširdžiai dėkingi. Šia pačia proga primename visiems kitiems taip pat atlikti savo pareigą.

At-kų Fed. Vyr. Valdyba.

ATEITININKŲ FEDERACIJOS PINIGINIO VAJAUS METU

Laimėjimų bilietų nupirko ir išplatino už 10 ir daugiau dolerių

1. P. Kaladė, S. Boston, Mass. $10.00
2. V. Matikiūnas, Chicago, Ill. 15.00
3. Dr. J. A. Valiūnas, New York 10.00
4. G. Musteikytė, Chicago, Ill. 10.00
5. M. Šerepka, Chicago, Ill. 10.00
6. A. Valavičius, Chicago, Ill. 12.00
7. A. Bendorius, B'klyn, N. Y. 10.75
8. Prof. P. Padalis, Detroit, M. 10.00
9. Vyt. Radžius, Chicago, Ill. 10.00
10. J. Jakavonytė, Brockton, M. 10.00
11. I. Eitavičius, Brockton, M. 10.00
12. Kun. J. Švagždys, Brockton, 10.00

KNYGŲ LENTYNA

"Knygų Lentynos" leidimą vėl perėmė VLIKas. Š. m. sausio 18 d. posėdyje nutarta remti Lietuvių Bibliografinės Tarnybos veiklą ir finansuoti jos leidžamą "Knygų Lentyną". Per metus bus išleista 6 numeriai. Biuletenio kaina metams: JAV ir Kanadoje — $1.50, kitose šalyse — $1.00. Užsakymus siųsti: Mr. A. Ružancovas, Lithuanian Bibliographic Service, 602 Harvey St., Danville, Ill.

— *Kun. Dr. K. Širvaitis parašė knygą apie socialines popiežių enciklikas.*

— *Bronius Žvirzdys, Korėjos karo veteranas, pagijęs iš fronte gautų sužeidimų, pradėjo studijuoti technikos mokslus Wisconsin u-te.*

— *Antanas Sabaliauskas vasario 8 d. St. Louis universiteto tarptautinio studentų klubo susirinkime kalbėjo apie Lietuvą ir dabartinę jos padėtį.*

— *Izabelė Savickaitė vadovauja tautinių šokių grupei Worcester, Mass.*

— *Danielius Štarka, Freiburge, Vokietijoje, studijuojąs muziką, dokumentų sutvarkymui buvo grįžęs į JAV ir vėl išvyko į Vokietiją.*

— *Edvardas Vitkus studijuoja architektūrą Illinois universitete Urbanoje.*

— *Inž. A. Vaitiekūnas vasario 19 d. Fordhamo universitete New Yorke gavo daktaro laipsnį už disertaciją "Acitiliniai junginiai".*

— *Dr. J. Kalpokas jau visus metus vadovauja vienam JAV kariuomenės dispanseriui Korėjoje.*

— *Nijolė Vedegytė, studijuojanti meną ir dažnai bendradarbiaujanti "Ateityje", išrinkta į Clevelando studentų s-gos skyriaus valdybą.*

—Vincas Natkevičius ruošiasi doktoratui ir kartu pradėjo dėstyti lietuvių kalbą Vasario 16 Gimnazijoje.

—Vytautas Maželis vienoje Naw Yorko didelėje reikmenų parduotuvėje vėl atidarė savo foto parodą, apie kurią atsiliepimus parašė New York Times ir kiti New Yorko laikraščiai.

SPAUDOS SUKAKTIS

Šiemet balandžio mėn. gale sueina 50 metų kaip buvo leista lietuviškoji spauda. Šitą sukaktį plačiai minės lietuviškoji visuomenė ir spauda. Bus rengiamos atskiros akademijos, parodos. Kaip įsijungs ateitininkija į šį minėjimą. Mūsų ilgametė kova, už spaudos laisvę, pareikalavusi tiek daug pastangų ir aukų, neleidžia nė dabar tylom praeiti pro šią sukaktį. Prie šio minėjimo prisidėkime kiekvienas — nusipirkime kiekvienas po lietuvišką knygą. Patys tam reikalui susitaupykime ir nusipirkime gerą ir vertingą knygą ir joje įrašykime — spaudos sukakčiai prisiminti. Antra — uoliau skaitykime lietuviškus laikraščius ir uoliau už juos atsilyginkime.

ALp(LKA)1786
1954, Nr.3

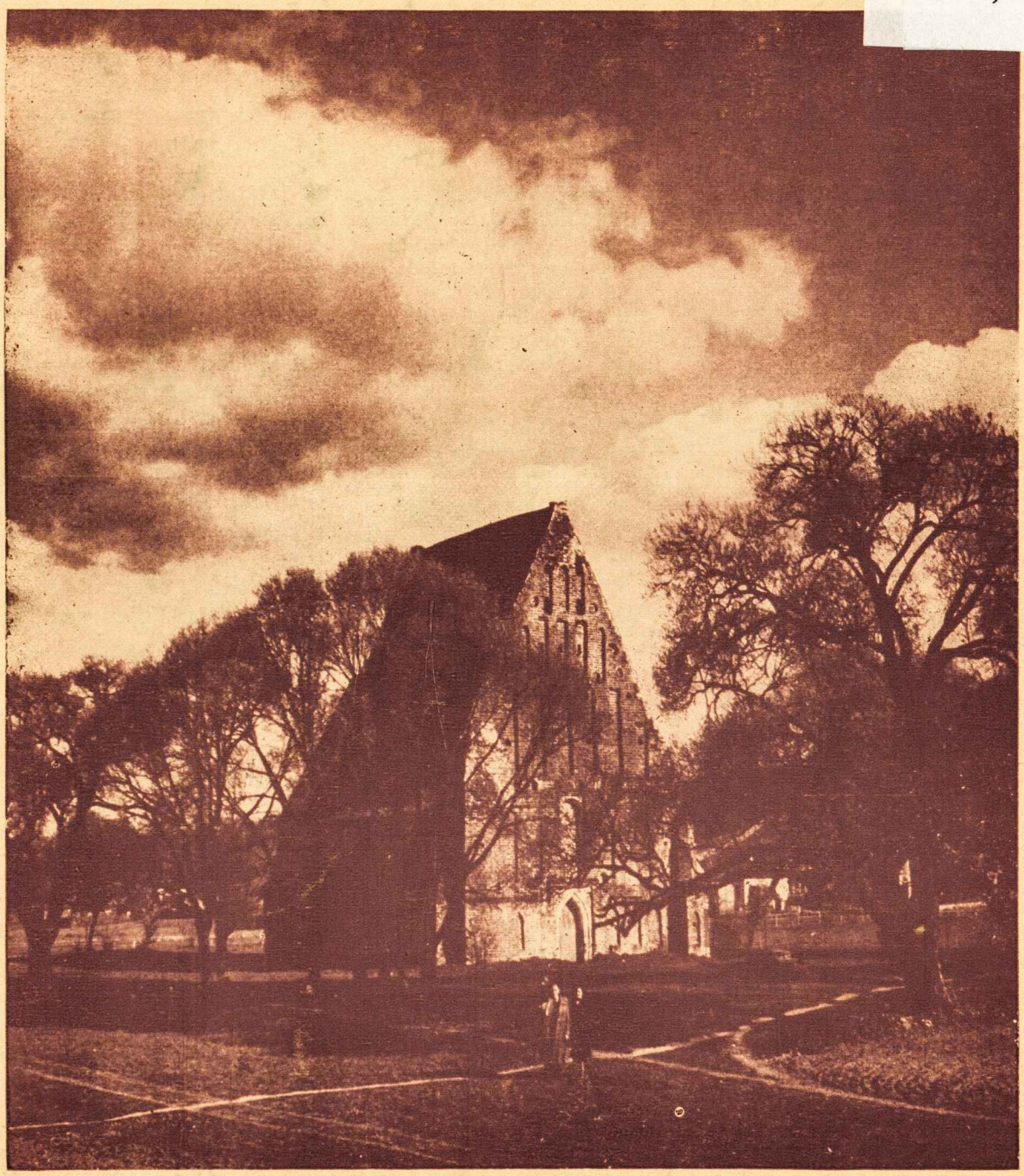

ZAPYŠKIO BAŽNYČIA

Nuotr. V. Augustino

90.725.152